

Aluminiij

TALUM, d.d., KIDRIČEVO
2325 KIDRIČEVO

Časopis družbe Talum d.d., Kidričevo, marec 2006, številka 3

Domoznanski oddelek
65
ALUMINIJ
2006

658 (497.4) (085.3)

6001915,3

KNJIZNICA IVANA POTRČA PTUJ

POTRČA

COBISS

1. ULITEK V DE ULITKI,
13. MAREC 2006 OB 15.02 URI

4 Obnova zadnje elektrolizne peči v elektrolizi B

6 Rojstvo novega izdelka v Talumu

7 Cena aluminija

8 Celovita obnova vozila

10-12 Intervju

13 Vlada na obisku

14 Dohodnina 2005

15 Strokovna ekskurzija

16-17 Reportaža

19 Praznovanje dneva žena

20-21 Dokup pokojninske dobe

22-23 Izobraževanje

22 Fotografija meseca

24-25 Fotoreportaža

26 Aktivnosti sindikata in zdravje

27 Križanka

Časopis družbe Talum.

Naslov uredništva: Talum, d.d.

2325 Kidričevo, Tovarniška cesta 10,

telefon: 02 79 95 108, telefaks: 02 79 95 103

e-pošta: ivo.ercegovic@talum.si

Izhaja mesečno v nakladi 2300 izvodov

Uredniški odbor: Ivo Ercegović, urednik, Danica Hrnčič

in Lilijana Ditrih, članici, Darko Ferlinc, član

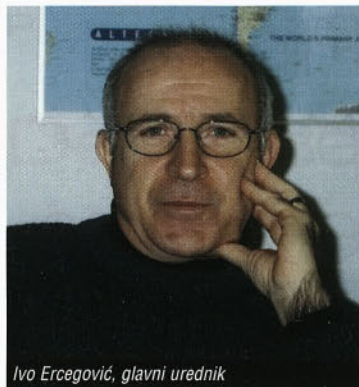
Jezikovni pregled: Vera Peklarič

Oblikovanje: Darko Ferlinc

Fotografije: Ivo Ercegović, Darko Ferlinc

Prelom in priprava za tisk: Grafični studio OK, Maribor

Tisk: Bezjak tisk, Maribor

Ivo Ercegović, glavni urednik

Kaj nam prinašajo sklepi skupščine Taluma

NAŠ NAJVEČJI LASTNIK JE NAMREČ ŠE PRED ČASOM PODPRL USMERITEV UPRAVE, DA DOBIČEK NAMENI ZA POVEČEVANJE PROIZVODNJE ZA PREDELAVO ALUMINIJA IN DOKONČANJE ZAPIRANJA ELEKTROLIZE B, ZDAJ PA SI JE NENADOMA PREMISLIL. TO PA POSTAVLJA POD VPRAŠAJ IZVEDBO OBEH PROJEKTOV

Dne 13.3. 2006, natanko ob petnajsti uri in dve minuti, je zagledal svet še en »talumovec«. Izdelan je prvi iz serije novih ulitkov toplotnih izmenjevalcev, ki se jih v končni fazi planira proizvajati do 300.000 na leto. Malokdo je verjel, da se bodo urešničile šele pred nekaj meseci napovedi vodstva; marca se začne poskusna proizvodnja ulitkov! Verjel pa je gospod Mirko Veselič, kateremu je zaupana naloga vodenja tega projekta. Spomnim se, s kakšnim navdušenjem je v razvoju razkazoval prve komplicirane načrte. Šele ko je prinesel pravi vzorec iz Nemčije, je bilo vsem razvidno za kaj gre. Danes že imamo svoj izdelek, ki si je zaslužil naslovno stran, zaradi česar bo ta številka Aluminija prišla v zgodovino. V Talumu smo imeli veliko zgodovinskih trenutkov, in tega lahko štejejo kot manjšega po obsegu, je pa nekaj posebnega, ker gre za končne izdelke in novo smer našega razvoja. V prispevku lahko preberete več o poteku priprav, o organizaciji skupine, o šolanju naših strokovnjakov in verjamemo, da boste vzljubili »nove« sodelavce, ki jih lahko prepoznate po rdečih dodatkih na ramenih delovnih oblek.

Samo dva dni pozneje, dne 15.3.2006, v dopoldanskih urah, pa smo doživeli že drugi zgodovinski trenutek v obliki sklepov skupščine družbe Talum, ki ima negativne razsežnosti. Do sedaj ste marsikaj prebrali ali slišali o tem, zato vam v tem trenutku ne moremo posredovati nobenih novih konkretnih informacij, razen sporočila naše uprave, ki ga prilagamo na naslednji strani.

Lahko pa komentiramo odzive v tisku, izjave predsednika uprave, revolt naših delavcev in še kaj. Kljub tako presenetljivim odločitvam večinskega Elesa je predsednik uprave g. Danilo Toplek ohranil trezno glavo in takoj po skupščini sporočil slovenski javnosti: »Gre za potezo skregano z logiko. Naš največji lastnik je namreč še pred časom podprl usmeritev uprave, da dobiček nameni za povečevanje

proizvodnje za predelavo aluminija in dokončanje zapiranja elektrolize B, zdaj pa si je nenadoma premislil. To pa postavlja pod vprašaj izvedbo obeh projektov«.

Novinarje je tudi zanimalo, na katerih osnovah sta uprava kakor tudi manjšinski delničar Talum B, ki združuje nekdanje in sedanje delavce Taluma, najavila izpodbojno tožbo proti omenjenemu sklepu. »Razlog je posloven, saj je sklep škodljiv za družbo in njene delničarje. Za izvajanje programov potrebujemo denar, vseskozi pa smo načrtovali, da ga bomo ustvarili s poslovanjem«, je pojasnil g. Toplek in pohvalil tiste, ki so razumeli pomen dolgoročnega razvoja Taluma in jim več pomeni delovno mesto jutri kot minimalna dividenda danes. Napovedal je tudi, da bo sredstva za nadaljevanje naših programov poskušal najti drugje.

Našim delavcem ni jasno, da v fazi največjih uspehov tovarne, ki so tako vidni in navdušujoči, poizkušajo menjati glavne nosilce preporoda Taluma. Osebo menim, da ne gre samo za tistih 398 mio. SIT, ki jih želijo odtujiti razvoju, ampak za pomembnejše nakane: izpeljati prodajo tovarne brez vpliva in kontrole tistih, ki so jo gradili in ki jo najbolj poznajo! Pri tem pozabljajo, da Talum ni trgovsko podjetje, banka, časopis, Telekom ali podobno. Talumov svet aluminija je zgrajen na več kot petdesetletni tradiciji z vsemi elementi etike in kulture ter sodobne tehnologije. Na teh osnovah je planirana tudi prihodnost, ki se je že začela! Delavci to čutijo in jasno in glasno izražajo svojo pripadnost tovarni in jo iz dneva v dan dokazujejo z delom in rezultati. Tretji v svetu glede minimalne porabe električne energije, odlična kakovost izdelkov, ekološka naravnost, urejenost, varnost, stabilnost in še bi lahko naštevali, so glavne značilnosti Talumovega poslovanja.

Med ostalimi temami v tej številki bi izpostavil kratko, a pomembno novico, da se je začela obnova zadnje peči v elek-

trolizi B. To čast je doživela peč številka 805. Na eni strani tovarne torej začetek novega procesa, na drugi pa konec dolgotrajne odslužene proizvodnje. Prizadevni vzdrževalci so uspešno obnovili ECL vozilo in so zelo ponosni na pohvalo, ki jo je ob tem dal tuji strokovnjak za hidravliko. V DE Rondelice spet nekaj novega. Pognali so novi peskalnik, ki je v celoti delo domače ekipe in dela odlično, kvaliteta površine rondic pa je primerljiva z najboljšimi v tujini. Obenem so nas opozorili na napako v prispevku Ključni dogodki v 2005. Prodaja rondic ni bila večja od plana le 4%, ampak 11%, ker so jih toliko več tudi proizvedli. Gospod Zvone Banko ponuja zanimivo analizo o gibanju cen primarnega in sekundarnega aluminija. Gospa Tonka Krajnc poleg kolumne opisuje tudi srečanje in pogostitev vlade in gospodarstvenikov v Kidričevem. Tudi minister Andrej Bajuk je zapisal: «V spomin in priznanje zgledni pogostitvi ob obisku slovenske vlade.» Gospa Nataša Ličen je v imenu sodelavcev opisala letošnjo dobro organizirano pomoč pri izpolnjevanju dohodninske napovedi. Ne prezrite začetka Talumovih novih spletnih strani, ki bo 10. aprila 2006. Da komuniciranje ni nikoli končana zgodba nas opozarja Lilijana Ditrh, zaključujemo temo o upokojevanju in še kaj drugega.

Podrobneje lahko spoznate g. Mateja Ernecla in g. Janka Turka. Oba na svoj način bogatita sebe, svoje okolje in Talum kot celoto. Vedno znova se izkaže, da ima vsak od nas svojo zanimivo zgodbo. Zato je Talum velik.

Sporočilo Uprave

15. marca 2006 je potekala 10. redna seja Nadzornega sveta družbe TALUM d.d. Nadzorni svet je pregledal realizacijo sklepov iz prejšnje seje in se seznanil s poslovanjem družbe TALUM d. d. za obdobje januar in februar 2006. Po končanem nadzornem svetu je potekala skupščina družbe TALUM d. d.

Dogajanja in sklepe skupščine je podala uprava družbe TALUM d.d.

Dne 15. 3. 2006 je v prostorih TALUM-a potekalo 12. zasedanje skupščine družbe TALUM, d.d. Kidričevo. Skupščino je sklicala Uprava na podlagi 283. člena Zakona o gospodarskih družbah in v skladu z 41. členom Statuta družbe.

Poleg formalnih točk dnevnega reda (izvolitev organov skupščine, potrditev dnevnega reda) je bila skupščina sklicana zaradi potrditve poslovnih rezultatov za poslovno leto 2005.

Skupščina ni glasovala o objavljenem predlogu o uporabi bilančnega dobička za leto 2005 v višini 398.365.459,18 SIT, ki bi se naj odvedel v druge rezerve družbe, temveč je z glasovi večinskega družbenika sprejela sklep, da se bilančni dobiček v celoti razporedi na dividende.

Manjšinski delničar TALUM B, d.d. in Uprava družbe TALUM sta napovedala izpodbijanje navedenega sklepa in najavila vložitev izpodbijne točke.

Prav tako je večinski delničar sprejel sklep, da se nadzornemu svetu in upravi družbe ne podeli razrešnica. Tudi na ta sklep je bila najavljena izpodbijna tožba.

Prav tako je večinski delničar sprejel sklep, da se nadzornemu svetu družbe ne izplača predvidena nagrada.

Kljub notarjevemu opozorilu o ničnosti morebiti sprejetih sklepov, je večinski delničar na dnevni red seje uvrstil dodatno točko razrešitev in imenovanje nadzornega sveta, ter za tem tudi razrešil pet članov dosedanjega NS in imenoval pet novih članov. Zoper ta sklep je bil najavljen postopek ugotavljanja ničnosti.

Ob vseh projektih, ki jih izvajamo in od katerih realizacije je odvisen nadaljnji obstoj TALUM-a (pretapljanje odpadnega aluminija, zapiranje elektrolize B, proizvodnja odlitkov), je sklep o razdelitvi dobička mogoče oceniti kot dejanje na škodo družbe. Prav tako je takšen sklep izrazilo v škodo v družbi zaposlenih, tako na kratek, še bolj pa na dolgi rok.

Ihtavo imenovanje novega nadzornega sveta kaže, da se tisti, ki so vsa stvar režirali (ne gre le za ELES), zavedajo škodljivosti svojega sedanjega ravnanja, pa tudi škodljivosti naslednjih ukrepov.

Pripravila Danica Hrnčič

Poročilo s sej Sveta delavcev

Svet delavcev je bil konstituiran 12. 12. 2005.

V mesecu januarju 2006 smo začeli z našim delom. Na prvi redni seji smo se seznanili s poslovanjem družbe TALUM v preteklem letu in z novostmi, ki nas čakajo v letu 2006. Izvedeli smo, da bomo že v tem letu zaprli elektrolizo B, zaradi pomanjkanja električne energije, zato bodo nastali presežki delavcev, s katerimi se bomo seznanjali tudi na sejah sveta delavcev. Predsednik Uprave nam je na koncu dejal, da se je naš mandat začel v dokaj kritičnem času pri poslovanju, zato bo potrebno dobro sodelovanje med svetom delavcev, vodstvom podjetja in sindikatom, torej delavci. Le tako bomo dosegli zastavljene cilje.

Na prvi izredni seji v mesecu januarju smo se seznanili z organizacijskimi spremembami v DE Vzdrževanje, kateri se od prvega februarja dalje priključi OE Gradbeno vzdrževanje in s tem se poveča tudi število zaposlenih delavcev v tej DE.

V mesecu januarju 2006 smo imeli tudi seminarsko delavnico za člane Sveta delavcev na temo: Predstavitev določil Zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju glede na delovanje predstavnikov zaposlenih v organih družbe v skladu z določili ZGD. Seminarsko delavnico je izvajala Nevena Tea Gorjup, univ. dipl. prav., ki je svoje delo odlično opravila, nam pa razrešila vse nejasnosti v zvezi z delovanjem v svetu delavcev.

V mesecu januarju smo imeli še eno sejo, na kateri smo se seznanili s predlogom novega organizacijskega predpisa Napredovanje, na katerega nismo imeli bistvenih pripomb. Sprejeli pa smo tudi končno vsebino poslovnika o delu sveta delavcev, ki nam bo služil pri delovanju v naslednjih štirih letih.

Zadnja seja Sveta delavcev je bila v mesecu februarju, četrta po vrsti, na njej pa smo se seznanili z organizacijskimi spremembami v DE Platišča, katere naziv se spremeni v DE Ulitki in s tem tudi smiselno povezane spremembe nazivov OE in DM. V tej DE bo s prvim marcem stekla poskusna proizvodnja ulitkov. Za delovanje proizvodnje je potrebno sprejeti tudi zadostno število delavcev, nekaj jih bo tja premeščenih iz Taluma, nekaj pa jih bomo zaposlili od zunaj. Potrebe po zaposlitvi novih delavcev so za določen čas – za dobo treh mesecev.

Na tej seji smo se seznanili tudi s poročilom Službe varstva pri delu, ki je pripravila letno poročilo o varstvu pri delu v TALUM-u za leto 2005. Poročilo je obrazložil vodja službe, v katerem ugotavlja, da je cilj varnosti in zdravja pri delu glede

resnosti in pogostosti poškodb pri delu dosežen. Najbolj je vzpodbuden podatek, da se je število poškodb pri delu v letu 2005 znižalo za štiri poškodbe proti letu 2004. S tem se je zmanjšalo tudi število izgubljenih dni. Izvedeli pa smo tudi, da je sreda tisti dan v tednu, ko se je lani v tovarni največkrat pripetila poškodba pri delu.

Na koncu naj zapišem, da so vse seje, kar se pismenega materiala tiče, dobro pripravljene, prav tako pa tudi članica Uprave ga. Brigita Ačimovič, ki je prisotna na vseh sejah, korektno in pošteno odgovarja na vsa zastavljena vprašanja. Do sedaj smo člani Sveta delavcev dobili vse odgovore.

Sodelavci, če vas mučijo kakršnakoli vprašanja oziroma nejasnosti, poiščite ali pokličite nas člane Sveta delavcev, mi bomo vprašali za vas.

Zapisala Dragica Leskovar

Obnova zadnje elektrolizne peči v elektrolizi B

Občutki ob izvedbi obzidave zadnje elektrolizne peči so mešani. Ta čast je doletela peč št. 805, da bo kot zadnja zapisana v zgodovino Taluma. Po eni strani je dobro, da ljudem ne bo potrebno več delati v slabših delovnih pogojih. Po drugi strani pa nas skrbi izguba delovnih mest in seveda proizvodnja aluminija.

Tudi drugod po Evropi zapirajo stare elektrolize zaradi zastarelosti tehnologije ali cene električne energije. Alcan Steg v Švici zapira konec aprila in premišljuje o zaprtju elektrolize Aldel na Nizozemskem, Hydro Stade je pred zaprtjem in premišljuje še o zaprtju elektrolize v Neussu.

Omenim lahko nekaj podatkov o delu naše skupine, ki opravlja obzidavo. Vsako leto smo povprečno pripravili za

Plinsko parna elektrarna

Nadzorni svet družbe Plinsko parna elektrarna d.o.o. se je 22. 2. 2006 sestal na svoji 2. seji. Direktor je predstavil osnutek letnega poročila družbe za leto 2005, ki bo sprejet na naslednji seji 20. aprila 2006. Najbolj poglobljena tema te seje je bila obravnava težav, s katerimi je projekt trenutno soočen in zaradi katerih kasni sedem mesecev. Na predlog direktorja je bil sprejet sklep, da projektna skupina nadaljuje s svojim delom.

Brane Kožuh

remont 32 peči. Ena peč vsebuje približno 13 ton izolacijskega in šamotnega materiala (brez katodnih blokov). Zato ne preseneča podatek, da smo za izvedbo vsake obzidave porabili 540 delovnih ur.

Vsekakor nam je žal za našo halo B, vendar že mislimo na prihodnost, ko bomo izgubljena delovna mesta in proizvodnjo nadomestili s pretaljevanjem sekundarnega aluminija.

Zahvaljujemo se vsem generacijam šamoterjev za opravljeno delo v hali B.

Milan Firbas.

Delež peskanih rondlic se povečuje

Izdelava rondlic, ki se uporabljajo za proizvodnjo tub in doz (aerosolov), je sestavljena iz štirih proizvodnih operacij: izsekovanje, žarjenje, površinska obdelava in pakiranje. Vsaka proizvodna operacija je z vidika zagotavljanja kakovosti rondlic enako pomembna.

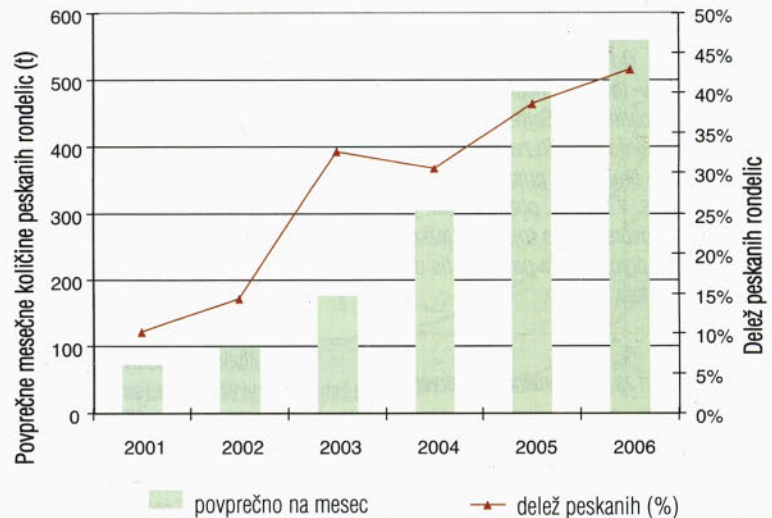
Kot tretja zaporedna operacija v fazi izdelave rondlic nastopa površinska obdelava, kjer rondice narahpavimo, tako da jih lahko naši kupci pred nadaljnjo predelavo namastijo, kar je pogoj za izstiskanje rondice v tubo ali dozo. Maziva, ki jih danes uporabljajo naši kupci so različna, večinoma pa bazirajo na osnovi Na ali Zn stearata. Gre za komponento v prašni obliki, ki se v različnih deležih in z različnimi dodatki dodajo rondicam pred pričetkom izstiskanja. Na trgu sicer obstajajo določena standardna maziva, vendar vedno bolj ugotavljamo, da imajo večji in pomembnejši proizvajalci tub in doz na področju namaščenja rondic razvit lasten 'know how'. To tudi pomeni, da ima večina kupcev pri določevanju površinske obdelave rondic jasno definirane zahteve. Eni naročajo vibrirane, drugi pa izključno peskane rondice. Bistvena razlika med obema načinoma površinske obdelave je nivo in enakomernost hrapavosti površine. Pri peskanih rondicah je hrapavost površine enakomernjša kot pri vibriranih. Glede doseganja nivoja hrapavosti (v povprečju je Ra med 4 in 6 mm) pa je pri obeh načinih površinske obdelave hrapavost odvisna od nastavitve vibratorja oz. peskalnika.

Povečevanje proizvodnje in osvajanjanje novih kupcev je v naši DE stalnica že od leta 2000 dalje. V tem času smo pričeli dobavljati novim kupcem, ki predelujejo izključno peskane rondice (za DOZE: Cebal SOL, Tubex Rangendingen, Nussbaum Rielasingen, Nussbaum Lichtenau; za TUBE: Alltub Kolin, Tubex Avstrija, Alonarti Envases itd.). Spodnji diagram prikazuje mesečne količine peskanih rondic in njihov delež do celotne količine rondic od leta 2001 dalje.

V letu 2004 so mesečne količine peskanih rondic presegle 300 ton, zato smo pričeli izvajati projekt razširitve kapacitete pakirne linije. Le ta je poleg nabave peskalnega stroja zajemal tudi novi 4. prebiralni trak. Na srečo je obstoječa razporeditev naprav omogočala, da pakirni liniji dodamo še 4. prebiralni trak. Dobavitelji opreme so bila večinoma slovenska podjetja. Peskalni stroj s čistilno napravo (filter) je dobavilo podjetje STEM iz Nove Gorice, transportne trakove in valjično progno je dobavil Tokam, kaskadne vibratorje pa je dobavilo avstrijsko podjetje IFE. Skupna vrednost investicije je znašala 46 mio SIT oz. 192.000 EUR.

Vodja projekta g. Jože Turk:

»Z novim peskalnikom je odpravljeno ozko grlo na površinski obdelavi rondic in nadurno delo, ki je bilo prisotno v letih 2004 in 2005. Razpoložljive kapacitete peskanja so se povečale na 800 ton mesečno. Nov peskalnik je v primerjavi

s Schlickom (250 kg rondic) in +GF+ (130 kg) večji, saj je teža ene polnitve 500 kg rondic. Po nam znanih informacijah je to eden večjih, če ne največji peskalnik v Evropi za peskanje rondelic. Zaradi velikosti peskalnega bobna ima peskalnik dve turbini. Prav tako je novost tudi suhi filter za aluminijast prah, ki stoji zunaj obrata, saj za mokri filter v obratu ni bilo več prostora.

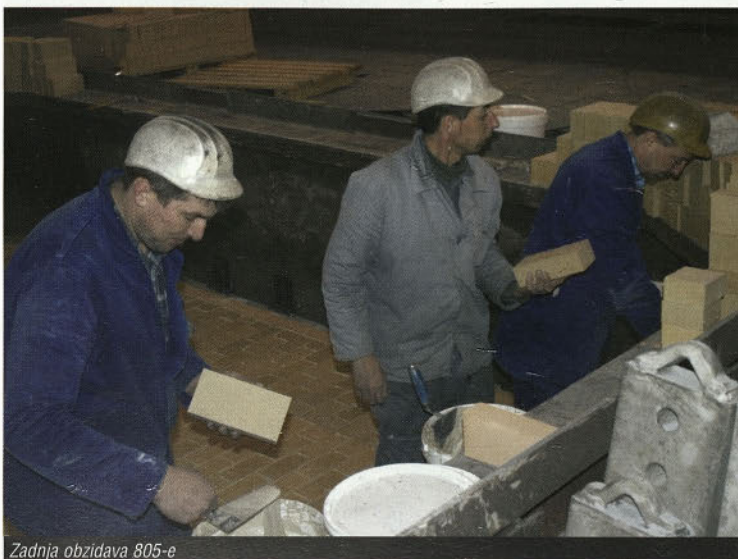
Celoten projekt je delo domače ekipe, saj smo kupili posamezne komponente in jih nato sami povezali v funkcionalno celoto. Peskalnik je po naših zahtevah za tehnologijo izdelalo podjetje STEM, robotsko celico je dodelal Pakman, trakove in podaljšek pakirne linije je izde-

lal Tokam, električno pa so ga povezali Talumovi električarji pod vodstvom g. Franca Horvata.

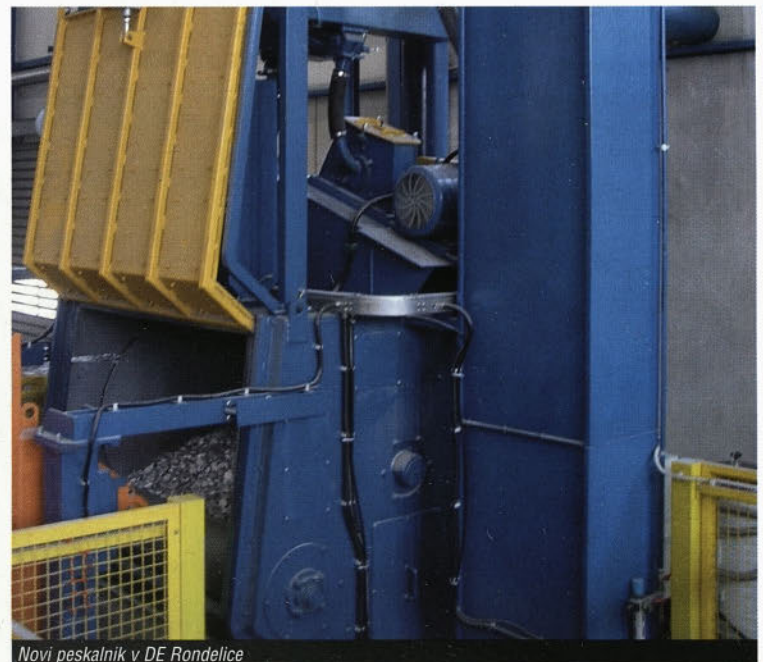
Projekt je pričel s poskusno proizvodnjo v septembru in deluje brez težav. Kvaliteta površine in robov rondic je primerljiva s kvaliteto površine rondic, ki so peskane v peskalnikih bolj renomiranih evropskih proizvajalcev strojev (Georg Fischer, Schlick).

Še enkrat se je pokazalo, da znamo v Talumu narediti marsikaj, če le združimo moči.«

Tomaž Godicelj

Zadnja obzidava 805-e

Novi peskalnik v DE Rondelice

Rojstvo novega izdelka v Talumu

Uresničuje se razvojna strategija predelave aluminija. Prvi ulitek – toplotni izmenjevalec – je ugledal svet. G. Mirko Veselič, nosilec projekta, za ta uspeh v prvi plan postavlja skupno delo, vzdrževanje, podporo vodstva Taluma itn. Prosil je: slikaj druge, ne mene, zato sem to moral storil skrivaj. Od takrat, ko so se začeli poskusi, je v tovarni neprekinjeno, to vidim že na parkirišču. Sam pravi, da od pete ure zjutraj do enajstih zvečer. Mislim, da prihaja še prej. Za ta prispevek je bilo težko najti čas. V nedeljo, pozno zvečer, je pripravil odgovore. Vsako rojstvo je težko, to pa je šele prvo, planira pa se jih tja do 3000.000 na leto. Srečno.

Prosim za tvoj komentar ob prvem izdelku.

Prijetno je bilo ponedeljkovo popoldne deliti s sodelavci iz DE Vzdrževanje, ki so soustvarili pogoje za začetek dela. Četudi je trinajsti, je lahko prvi izdelek dober. Svoje veselje smo delili tudi s predsednikom uprave g. Toplekom ter članom uprave za proizvodnjo in razvoj g. Žigmanom.

Kako je bilo organizirano pripravljeno delo?

Če se pogovarjamo o projektnih skupinah, s katerimi smo vzpostavili pogoje za začetek proizvodnje, bi rekel, da smo namenoma pobegnili od nivojskega vodenja in se lotili principa dela "vsak z vsakim" znotraj posamezne aktivnosti. Edino tako je bilo možno v šestih tednih pripraviti idejne osnutke, konstrukcijo dokumentacijo in izdelati ter obnoviti naprave (se sliši iluzorno) za sedem proizvodnih faz, ki so potrebne za realizacijo izdelka. Rezultat se vidi. (slike spodaj).

Ali se lahko opišejo prvi občutki nastanka nove skupine ljudi na novem delu. Kaj je tukaj najbolj pomembno?

Z zadovoljstvom lahko rečem, da smo res dobro delujoča ekipa, ki funkcionira uigrano, to kar je najpomembnejše za rezultat. Pravzaprav se je zbral del ekipe izpred dveh let. Odločitev, da je potrebno v začetni fazi vključiti ljudi, ki imajo znanja in veščine s področja livarstva, se je potrdila kot pozitivna. Kot najpomembnejše bi poudaril, da je potrebno na začetku vzpostaviti razvoj skupinskega dela in medsebojno zaupanje znotraj skupine.

Kako ocenjuješ dosedanje sodelovanje z nemško firmo Scheeff?

Sodelovanje na tehnično - tehnološki ravni je zelo dobro in korektno. Tehnologije, ki jih obvladuje nemški partner, so kokilno nagibno litje, izdelava jeder, mehanska obdelava ulitkov in so zaenkrat za Talum

nove. S kadrovskim potencialom ki ga imamo, pa ne vidim bojazni, da jih v obdobju enega leta ne bi osvojili.

Moram poudariti da smo v času obiskov in šolanja pri firmi Scheeff bili kot mali japončki (foto, film ...). Kaj hitro se je pokazalo (tudi potrditev firme Scheeff), da iz znanega zmoremo hitro najti boljše rešitve.

Na poslovni ravni je končni cilj partnersko sodelovanje, torej da vsak prispeva, kar zna najboljše. Vseeno pa je v poslu tako, da je edino merilo uspeha in preživetja profit.

Ali lahko že sedaj rečeš, kako zahtevno je litje toplotnega izmenjevalca?

Vsak ulitek je spoštovanja vreden, pa četudi je prvi kos dober (smeh...). Če ga podcenjuješ in se ga ne lotiš 101%, se ti kaj hitro maščuje skozi izmet. Kljub temu, da se izdelek lije pri firmi Scheeff že eno leto (v razvoj so vključili preko 1 MIO EUR), vidimo še možnosti za optimizacijo izdelka in avtomatizacijo procesa.

V času proizvodnje naslednjih 3 mesecev bo v Talumu čas validacije, seveda pa bomo v tem času izdelali 3.000 dobrih kosov. To je tudi pogoj, da dobimo 2 kokilo in proizvodnjo v juniju 2006 povečamo na 5.000 kos na mesec, kar pa že predstavlja obseg dvoizmenskega dela.

Končni cilj Talumu je proizvodnja 300.000 mehansko obdelanih izmenjevalcev na leto. V Livarni I nameravam v letu 2007 naprave za proizvodnjo toplotnega izmenjevalca postaviti v linijo in proces avtomatizirati.

Kateri drugi ulitki so dolgoročno v igri?

Na segmentu livarstva, v katerega stopamo, je značilnost:

- srednjeseerijska proizvodnja;
- mesečno novi izdelki (iz zahtev kupca);
- kontinuiran razvoj novih izdelkov in procesov.

Pravkar usklajujemo cene za proizvodnjo 3 novih ulitkov, katerih proizvodnjo bomo postopoma pričeli v naslednjih mesecih.

V DE Ulitki planiramo v mesecu aprilu postavitev naslednjega livnega stroja za nagibno litje.

Pripravljene so cenovne ponudbe za izdelke, ki jih je možno ulivati na obstoječih Talumovih nizkotlačnih livnih strojih. Izdelki so iz obstoječega programa firme Scheeff, ki se sedaj proizvajajo v kooperaciji, ob doseganju sprejemljivih cen pa jih bo možno že v drugi polovici leta 2006 prenesti v Talum.

Prav tako potekajo razgovori za nove izdelke na segmentu nizkotlačnega litja.

Ali se ti je odvalil kamen od srca? Še ne, čaka do takrat, ko bo v Talumu proizvodnja preko 10.000 ton ulitkov na leto. Prvi kosi so mi dali novih moči za

nadaljevanje projekta. V uresničitev projekta livarstva ne dvomim!

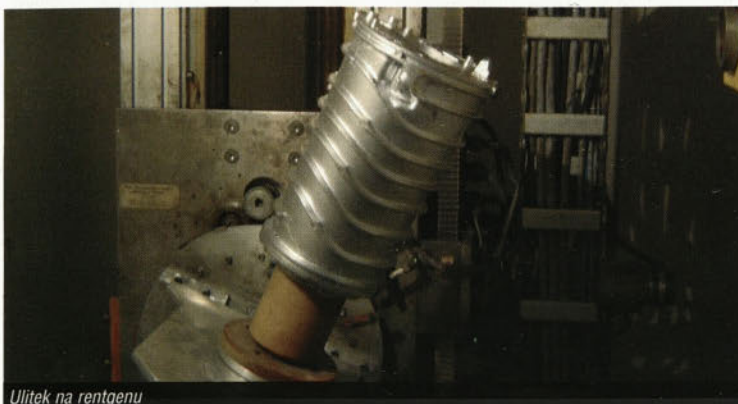
Ivo Ercegovič

Mirko Veselič, vodja DE Ulitki

Generalna obnova livnega stroja firme Scheeff, izdelava vzdrževalnih peči, generalna dela, infrastruktura, instalacija opreme, zagon ...

Ulitek na rentgenu

Bodoči novi ulitki

Visoka cena aluminija - razlog za zadovoljstvo ali razlog za skrb ?

V prvih devetih mesecih preteklega leta se je borzna cena primarnega aluminija (v grafu modra krivulja z oznako LME cash) gibala v razponu 1350 do 1500 €/t, cena sekundarnega aluminija (rdeča krivulja z oznako LME AA) pa je cenovnemu trendu primarnega aluminija sledila z običajno 150 do 200 €/t nižjo vrednostjo.

V septembru 2005 je pričela cena aluminija strmo naraščati in ko smo ob koncu leta že pričakovali umiritev oz. padec cene, se je trend naraščanja nadaljeval še v prvih dveh mesecih 2006. V zadnjem obdobju se cena primarnega aluminija giblje na še vedno zelo visokem nivoju tik pod 2000 €/t, cena sekundarnega aluminija pa se je zaradi velikega povpraševanja po proizvodih in pomanjkanja osnovne surovine, to je odpadnega aluminija, povsem približala borzni ceni primarnega aluminija.

Kakšna je razlika med primarnim in sekundarnim aluminijem ?

Primarni aluminij je proizvod tehnološkega postopka v elektrolizi in je po kemični sestavi zelo čist, z majhnimi deleži elementov drugih kovin.

Sekundarni aluminij je proizveden s pretaljevanjem odpadnega aluminija v metalurških pečeh in je po kemični sestavi bistveno manj čist, z dokaj visoko vsebnostjo posameznih elementov drugih kovin.

Kako se je gibala povprečna borzna cena aluminija v preteklih 14 mesecih?

Graf s prikazom gibanja borznih cen nam preprosto pove, da je danes trg

priljubljen za enako delo, kot smo ga opravljali v prvih devetih mesecih preteklega leta, plačati kar tretjino več !

(Na borzi so cene objavljene v US\$ graf pa je namenoma prikazan v €, saj so bo potrebno na novo valuto že kmalu dobro privaditi)

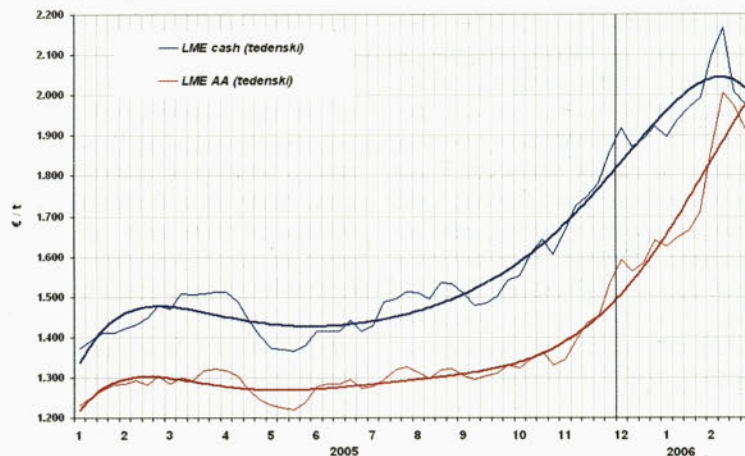
Kako je tako hiter dvig cen sploh mogoč?

Razlog za takšno dogajanje je veliko, nobena ne daje natančnega odgovora, zelo blizu resnice pa bi lahko bila naslednja:

Predvidena svetovna gospodarska rast, industrializacija Kitajske in Indije, napovedi o zapiranju primarne proizvodnje aluminija, pomanjkanje glinice, visoka cena električne energije itd., so dejavniki, zaradi katerih lahko realno pričakujemo, da bo v prihodnjem obdobju povpraševanje po aluminiju večje od ponudbe.

Lastniki kapitala ocenjujejo, da so napovedi o pomanjkanju aluminija utemeljene in vlagati so pričeli v nakup aluminija. Sredstva za nakup so bila najverjetneje preusmerjena iz panog z manjšo donosnostjo, trgovanje pa je potekalo predvsem na borzah. To pomeni, da je aluminij menjaval lastnike, v večini primerov pa je ostal neporabljen, na istem skladišču vendar z višjo ceno. Živahno borzno trgovanje se je odrazilo na trendu dvigovanja borzne cene in zmanjševanju, v zadnjem obdobju pa ponovnem večanju zalog evidentiranih na borzi.

Vsa zgodba se torej vrti izključno okoli napovedi in pričakovanj, ki preusmerjajo kapital iz manj donosnih

področij v panoge z višjo donosnostjo.

Kako dolgo bodo visoke cene veljale ?

Trenutna umiritev nihanja cene aluminija na borzi pomeni, da finančni skladi ugotavljajo, če so kapital pravilno naložili, borzno trgovanje pa je zato minimalno.

Dokler bodo lastniki kapitala prepričani, da je njihova naložba v aluminij dobra, bo cena aluminija ostala na visokem nivoju. V nasprotnem primeru lahko aluminij na vrednosti izgubi še hitreje, kot je pridobil.

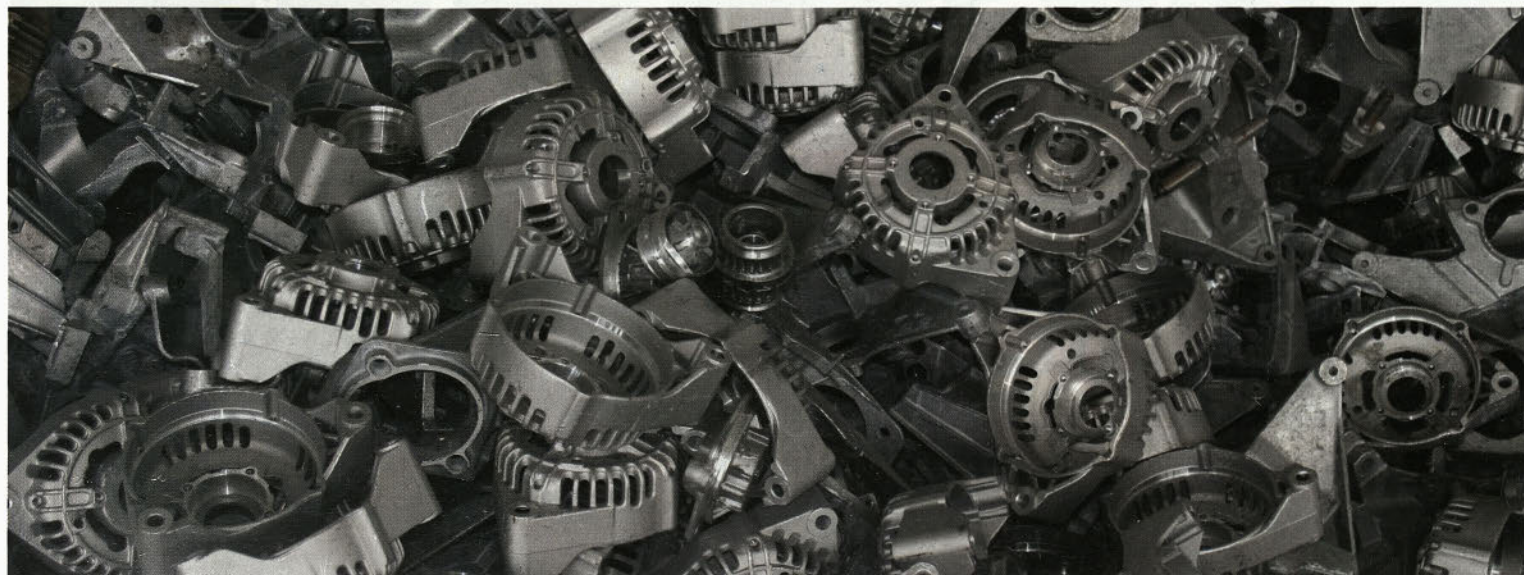
Kaj lahko naredimo proizvajalci aluminija ?

Le čakati in upati, da se kapital ne bi prehitro preselil iz aluminija, bi bila napaka. To se bo enkrat vsekakor zgodilo,

kaj bo s ceno in prodajnimi možnostmi pa nihče ne ve.

V obdobju »blagostanja« se ne smemo predajati pretiranemu zadovoljstvu. Izkoristiti je potrebno priložnost in vlagati v razvoj tehnologij oz. proizvodov z višjo dodano vrednostjo, ki bodo v »sušnih« obdobjih omogočili preživetje podjetja.

Zvone Banko

Celovita obnova vozila ECL

V letu 2003 smo celovito obnovili vozilo ECL 56723 in že naslednje leto smo uskladili plan z lastnikom DE Elektrolize o obnovi še enega izmed vozil ECL za potrebe Elektrolize B. Obnovljeno vozilo ECL T03 je od začetka do danes obratovalo brez posebnosti in je v celoti uresničilo naše cilje in zahteve lastnika po zmanjšanju stroškov rednega vzdrževanja in razpoložljivosti vozila. Na vozilu smo izvajali le redne vzdrževalne preventivne posege. Ta podatek potrjuje, da je bila celovita obnova, in preko dvajset vgrajenih izboljšav, upravičena, potrebna, izpeljana strokovno in kvalitetno. Prepričani smo v svoje sposobnosti in kvaliteto dela in že smo z veseljem pričeli pripravljati aktivnosti za naslednji izziv – obnovo vozila 724.

smo za določeno obdobje zamaknili začetek obnove. Začetek obnove se je premaknil v december 2005. Pred začetkom obnove omenjenega vozila smo opravili še delno obnovo vozila ECL 721, z namenom normalnega in varnega obratovanja na osnovi manjšega števila vozil v času obnove.

V času priprave na obnovo vozila sem kot vodja obnove izdelal potreben program aktivnosti. Izdelali smo tudi potrebno hidravlično in elektro shemo. Pri izdelavi hidravlične sheme in samem delu na hidravlični opremi vozila nam je bil v pomoč praktikant rednega študija za poklic mehatronik, iz novega učnega programa ŠC Ptuj. Ta poklic bo posebej zanimiv za področje dela, kot ga izvajamo v naši delavnici, saj bo znanje elektrike in hidravlike združeno v eni osebi.

Dela so potekala po načrtanem obsegu, le termin končanja obnove se je nekoliko odmakal, saj sem moral ekipo nekajkrat prestaviti na opravljanje rednega dela na vzdrževanju vozil. Obnova pa je bila kljub povečanemu delu skupine zadovoljivo opravljena.

Vozilo smo obnovili detajlno, saj smo ga v celoti razstavili in obnovili ter zamenjali vse elemente, ki so bili poškodovani ali izrabljeni. Med samim potekom dela ni bilo potrebno veliko usklajevanja, saj so posamezniki, ki so bili zadolženi za posamezna področja dela, pravi profesionalci, ki vedo, kako se stvari streže. Ko pa je bilo tako usklajevanje nujno, smo ga na osnovi argumentov in

dokazovanja uskladili v dobro nemotenega delovanja vozila po obnovi. Vzdrževalni posegi dajejo vozilu povsem novo podobo, le na kabini so ponekod še vidne sledi poškodb pretekle uporabe, vendar to ne moti brezhibnega delovanja vozila.

V 10. tednu smo uspešno zagnali hidravlično črpalko in nastavili vse potrebne parametre obratovanja v nadzornem programu črpalke. Ta prvi zagon smo izvedli ob navzočnosti predstavnika firme BIBUS HYDRAVLIK iz Švice. Po odhodu g. Marolta v pokoj, je sodelovanje in aktivnosti na področju hidravlike prevzel in uspešno koordiniral mag. Hameršak.

Po uspešnem zagonu in preizkusu vozila pripravljamo potrebno dokumentacijo za vzdrževanje in uporabo vozila. Preostane nam še izdaja obratovalnega dovoljenja, izobraževanje voznikov in predaja vozila lastniku.

Strošek obnove še ni dokončno izračunan, vendar se bo gibal v obsegu slabe polovice novega vozila, kar pa je v vsakem primeru ekonomično in smiselno.

Vsi, ki smo bili vključeni v obnovo vozila z novo oznako ECL T06 (T pomeni Talum), smo zadovoljni z opravljenim delom in smo prepričani, da bodo z nami to zadovoljstvo delili tudi uporabniki, in da bo vozilo v uporabi še naslednjih petnajst let. Seveda ob naši vzdrževalni asistenci.

Posebej smo bili veseli pohvale predstavnika firme BIBUS HYDRAVLIK glede priprave vozila in strokovnega sodelovanja našega tima pri samem zagonu.

Prepričani smo, da je tudi g. Anton Marolt ponosen na ta podvig enako kot mi.

Janez Kiseljak

Politika za kakovost, ravnanje z okoljem ter varnost in zdravje pri delu

Talum je sodobno proizvodno podjetje, ki proizvaja primarni aluminij in aluminij-ske proizvode najvišje kakovosti. Svoj razvoj gradi na povečevanju obsega proizvodnje in zahtevnosti proizvodov, pri tem pa zagotavlja odlično kakovost, varovanje okolja ter varno in zdravju neškodljivo delo.

Osnovna načela politike so:

- Zaveujemo se, da bomo pri zadovoljevanju kupcev izhajali iz njihovih najvišjih zahtev in pričakovanj. Na takšni osnovi želimo graditi dolgoročno partnerstvo in sodelovanje.
- Kakovost je gonilna sila vseh naših aktivnosti. Skrbeli bomo za delovanje sistemov kakovosti, ravnanja z okoljem ter varnosti in zdravja pri delu ter za njihovo nenehno in sistematično izboljševanje.
- Na nenehnem izboljševanju kakovosti vseh procesov in proizvodov gradimo naš nadaljnji razvoj in povečujemo poslovno uspešnost naših kupcev.
- Prihodnost podjetja je določena s kakovostjo lastnih človeških virov. Veliko naporov in sredstev bomo vlagali v izobraževanje zaposlenih in njihovo motiviranje, kar nam bo omogočilo doseganje naših strateških ciljev.
- Dobavitelji so naši partnerji; dobro sodelovanje z njimi je pomemben element za izboljšanje kakovosti poslovanja.
- Do našega okolja in varnosti izkazujemo ustrezen odnos v najširšem pomenu besede, tako da bomo: obvladovali in preprečevali vplive svoje dejavnosti, proizvodov in storitev na delovno in širše okolje, preprečevali večje nesreče in ustrezno ukrepali za zmanjšanje njihovih posledic, upoštevali politiko kakovosti, ravnanje z okoljem ter varnost in zdravje pri delu v okviru dejavnosti družbe. Ti morajo biti v skladu z zakonskimi in drugimi zahtevami na katere je družba pristala, razvojem gospodarske politike in večjim zanimanjem zainteresiranih strank za probleme okolja, varnosti, zdravja in uravnoteženega trajnostnega razvoja.
- Naravne vire in različne vrste energentov na enoto proizvoda uporabljamo racionalno. Spremljamo in nadziramo emisije snovi v zrak in vode, spremljamo in nadziramo hrup ter ustrezno ravnamo z odpadki. Ob tem uporabljamo vhodne materiale, ki manj obremenjujejo okolje.
- Zaveujemo se, da bomo s svojimi aktivnostmi in smernicami delovanja ustrezno obveščali kupce, dobavitelje, zaposlene, vladne ustanove in širšo javnost.

Kidričevo, 1. januar 2006

Predsednik Uprave:

mag. Danilo Toplek

Aluminij, številka 3, marec 2006

Cilji kakovosti za leto 2006:

- Delež reklamirane količine prodanih količin nižji od 0,20 %, stroški reklamacij nižji od 0,02 % prihodkov iz prodaje.
- Več kot 99 % časovno ustreznih dobav kupcem.
- Kakovostni izmet nižji od 0,52 %.
- Število nujnih intervencij vzdrževanja na mesec pod 220.
- Delež zamud pri dobavah vhodnih materialov nižji od 6 %.
- Količina elektroliznega aluminija iz elektrolize C z vsebnostjo železa pod 0,09 % večja od 35 t na izmeno.
- CO2 reaktivnost C anod (ostanek) večja od 89 %.

Cilji ravnanja z okoljem za obdobje od 2004 do 2010:

- Zmanjšanje specifičnih emisij prahu za 85 % in plinskih fluoridov za 75 % do leta 2010, glede na leto 2003.
- Zmanjšanje specifičnih emisij toplogrednih plinov izraženih v CO2 ekvivalentih do leta 2010 za 25 %, glede na leto 2003.
- Zmanjšanje specifičnih količin odpadkov za 15 % do leta 2008, glede na leto 2003 in zagotovitev sistema ravnanja z embalažo in odpadno embalažo. Odstranitev preostalih naprav, ki vsebujejo PCB, do leta 2010.
- Do leta 2010 zagotovitev optimalnega sistema ločevanja komunalnih, tehnoloških in padavinskih vod z ustrežno navezavo na vodotok oziroma komunalno čistilno napravo.

Cilji varnosti in zdravja pri delu za leto 2006:

- Do leta 2010 zagotovitev optimalnega sistema ločevanja komunalnih, tehnoloških in padavinskih vod z ustrežno navezavo na vodotok oziroma komunalno čistilno napravo.
- Zmanjšati pogostost poškodb pri delu, na največ 22 poškodb pri delu (F2<13,3).
- Zmanjšati resnost poškodb pri delu na manj kot 25 delovnih dni bolniške odsotnosti na poškodbo (G1<0.33).
- Ohraniti bolniške izostanke pod nivojem 5%.
- Zagotoviti vsaj 97 odstotno skladnost delovnih naprav, ročnega električnega orodja in privezovanih elementov.
- Doseči, da dnevna ali tedenska izpostavljenost hrupu na delovnem mestu ne bo presegla 84dB(A).
- Zapisati vsaj 300 incidentnih dogodkov.
- Nič večjih požarov, število začetnih požarov zmanjšati pod 20.

Kidričevo, 1. januar 2006

Predsednik Uprave:

mag. Danilo Toplek

Pogovarjali smo se z
Matejem Erneclom

Vedno moraš skrbeti za lasten razvoj

intervju

V uredništvu smo sklenili, da ta mesec povabimo na pogovor gospoda Mateja Ernecla, predstavnika mlajše generacije. Ni dolgo tega, ko smo zaradi podobnih razlogov gostili g. Marka Drobniča iz iste skupine mladih strokovnjakov. Erneclove razvojne naloge se, tudi ko se končajo, ne zaključijo, kajti dela kot tehnolog v livarni drogov, na linijah, na katerih proizvodnja neprekinjeno teče. Za tiste, ki ga ne poznate, naj povem, da ga je povsod polno, je velikan močne postave. Večinoma je nasmejan, radoveden in oči ima vedno široko odprte. Ko pa ga boljše spoznate, vas prepriča v svojo čutnost in opozori na svoj humani pogled na svet. Njegovi kolegi pravijo, da je odličen organizator, prijeten človek in gonilna sila mladih upov v Talumu. Zaupajo mu in ga zelo spoštujejo. V prostem času igra košarko in zelo rad ima svoje delo. Za livarno pa pravi, da je zelo živ sistem, ki se nenehno spreminja, in ljudje z njo. Pripisuje ji obetavno prihodnost. Poglejmo.

Kaj te je pripeljalo v Talum?

Ernecl: »Že odločitev za srednjo metalurško šolo, ki sem jo končal v Mariboru, je določila mojo pot h kovinam, k aluminiju. Prvo štipendijo za nadaljevanje študija sem dobil v Jeklu Ruše, toda podjetje je šlo še isto leto v stečaj. Nakar sem v časopisu zasledil razpis za štipendijo v Talumu in kar hitro sem se znašel tukaj, potem še malo počitniške prakse, leta 1997 pa sem začel s pripravništvom, vmes še malo vojske, po enem mesecu pa sem jim »dokazal«, da je to čisto dovolj.«

Bravo. Kako si se izkazal v livarni?

Ernecl: »Najprej sem bil dodeljen za litje bram, drogeve sem spremljal le vzporedno. Po odhodu g. Purga v Rondelice, leta 1999, sem prevzel glavno odgovornost za litje drogov. Moja prva večja strokovna naloga je bilo litje drogov novega premera 331 mm. Ta premer je bil takrat največji ne samo pri nas, ampak tudi v okviru Hydra. Iz takšnih drogov se iztiskujejo zelo veliki profili dimenzij več kot 700 x 100 mm, in sicer s pomočjo 3 zaporednih matric. Eden takšnih proizvodov so stranice potniških vagonov. Pri razvoju smo parametre določili doma, pri takšnih premerih je litje še posebej zahtevno zaradi dveh napak, in sicer razpok in trganja površine, kjer popravek enega parametra lahko izniči pojav razpok, na drugi strani pa se lahko pojavi trganje površine.«

Katere so osnovne značilnosti litja drogov?

Ernecl: »Na eni strani imamo različne premere (178, 203, 228 in 331 mm), na drugi strani pa različne zlitine, za katere je potrebno določiti parametre litja. Trenutno imamo 60 različnih zlitin, od katerih je približno 20 v redni proizvodnji. Če kupec zahteva novo sestavo zlitine, jo poizkusno odlijemo, minimalno naročilo je lahko 25 ton, kar je kapaciteta ene šarže oziroma pošiljka, ki gre na en kamion, manj ne gre. Povprečno imamo na mesec 50-60 menjav kvalitete in približno 15 menjav premerov. Vse je povezano z dobavnimi roki, moraš biti pač prilagodljiv, tudi ko to ni optimalno za doseganje kapacitet, zaradi česar nameravamo naslednje leto kupiti novi pretočni filter za čiščenje taline, ki nam bo omogočal večjo fleksibilnost glede menjave kvalitete, zmanjšali pa bomo tudi tehnološki izmet, ki je posledica pogostih menjav taline v filtru.«

Kaj vas najbolj ovira pri delu. Ozko grlo?

Ernecl: To je homogenizacija, kjer lahko opravimo še določeno optimalizacijo, vendar občutnega povečanja proizvodnje s sedanjimi napravami ne moremo več doseči. Večjo proizvodnjo bi lahko edino povečali z ustreznim razmerjem premerov, saj je kapaciteta homogenizacijske peči odvisna od posameznega premera drogov.«

Marsikdo misli, da se celotna proizvodnja drogov lije po naročilu norveškega Hydra in je s tem vse rešeno. Ali lahko na kratko pojasniš način dela in osnovne značilnosti poslovanja s Hydrom?

Ernecl: »Po približno 40 šaržah gredo livne garniture v remont, kjer se popravijo keramični deli ter menjajo najbolj obrabljene kokile, v tem času proizvajamo drogeve drugih dimenzij, optimalni plan

NISMO DALEČ OD SKRAJNEGA CILJA; NIČ REKLAMACIJ. DOSEGAMO POVPREČNO PET REKLAMACIJ NA LETO. PET REKLAMACIJ NA LETO ŠTEVILČNO IN MATERIALNO NI VELIKO, Vendar LAHKO TUDI Z ENO SAMO REKLAMACIJO IZGUBIŠ KUPCA.

litja glede na naročila določa naš planer g. Šegula. Vodja DE Gnetnih zlitin g. Purg pa skrbi za tedensko dinamiko naročanja s strani Hydra, saj se nam je v preteklosti velikokrat zgodilo »prebukiranje« proizvodnje. Pri sklepanju pogodbe s Hydrom je šlo za velikopotezno strategijo s strani Taluma, ki nam v prvi vrsti omogoča zanesljivo dolgoročno proizvodnjo na prodajni strani in konstantno dobavo glinice, ki jo je zelo težko dobiti na prostem trgu.«

Ali se s povečanjem naše proizvodnje na račun večje količine pretaljenega odpadnega aluminija spreminja situacija in je morda dolgoročno treba gledati izven Hydra?

Ernecl: »Drži, na tem bo potrebno več delati v prihodnosti, predvsem imam v mislih prodajo sekundarnih drogov, kajti Hydro prodaja več ali manj le primarne drogeve. Ali se bomo tega trga lotili skupaj s Hydrom ali sami, pa je odvisno tudi od dejavnikov, katerih kot tehnolog ne poznam.«

Kašne so bile spremembe v zadnjih letih na področju proizvodnje drogov?

Ernecl: V letu 2005 smo montirali tehtnico proizvajalca BDHTECH iz Kanade, in sicer za livno peč W7. Tehtnica deluje na osnovi tlačnega senzorja in senzorja, ki meri nagib peči. Natančnost tehtnice je +/- 200 kg, kar omogoča maksimalno količino prelite taline iz peči, kjer pretaljujemo odpadni aluminij, prav tako pa smo na račun manjšega števila kontrolk kemične analize skrajšali čas priprave taline v livni peči.

Prav tako smo v lanskem letu montirali avtomatsko vezalno napravo na drogovi, s čimer smo znižali stroške na račun cenejšega plastičnega traku in štirih

Z ZAČETKOM PRETALJEVANJA SMO SE ZAVEDALI, DA POSTAJAMO HRBTENICA TALUMA. SMO ZADNJI V VERIGI PROCESA IN PRVI NA FRONTNI LINIJI NASPROTI EVROPE, KI NAS GLEDA, MERI IN OCENJUJE.

zaposlenih, ki pa so bili premeščeni na pripravo odpadnega aluminija.«

Katere so tvoje osnovne naloge?

Ernecl: »Delo je v osnovi razdeljeno na tekoče spremljanje proizvodnje in tehnologije ter na projektno vodenje in sodelovanje pri uvajanju novih napravah. Pokrивam področje drogov in širokega traku, in sicer pripravo taline v livnih pečeh, litje širokega traku in drogov, homogenizacijo drogov in reklamacije proizvodov. K vsemu temu pa spada še pisanje navodil za delo, izvedba usposabljanj in izdelava proizvodnih poročil.«

Kako je s kvaliteto izdelkov?

Ernecl: »Nismo daleč od skrajnega cilja; nič reklamacij. Dosegamo povprečno pet reklamacij na leto. Pet reklamacij na leto številčno in materialno ni veliko, vendar lahko tudi z eno samo reklamacijo izgubiš kupca. Na srečo smo do sedaj imeli le en takšen primer, kjer je kupec konstantno reklamiral 20 - 50 kg tehtnih razlik na

TALUM SE OBRAČA DOVOLJ HITRO IN UČINKOVITO TUDI BREZ REVOLUCIJE, SAJ SMO FIRMA, KI GLEDA V PRIHODNOST, LE PREMIŠLJENO NAČRTOVANJE PRIHODNOSTI PA PRINAŠA NAPREDEK, KAR PA REVOLUCIJA VSEKAKOR NI.

kamion, in sicer vsem dobaviteljem v okviru Hydra. Lansko leto smo imeli predvsem reklamacije, ki so bile povezane s temno površino drogov, zaradi prehoda na zaprti hladilni sistem. Po daljšem iskanju optimalnih parametrov sva z g. Lešnikom iz Energetike le našla pravo kombinacijo parametrov vode.«

V Talumu vsi delamo pod dežnikom ISO standarda. Kaj pravijo vaši presojevalci?

Ernecl: »Razen ISO presojevalcev imamo še letno presojo s strani Hydra, ki traja 3 dni. Do sedaj smo jo imeli le dvakrat, zaradi česar smo po rezultatih nekje na sredini med presojanimi livarnami, kar je lep dosežek glede na to, da ne spadamo v organizacijo Hydra in nimamo istih prioritēt kakor oni.«

Kaj pa primerjava z ostalimi livarnami v Evropi?

Ernecl: »Kolikor poznam ostale livarne po Evropi, je naša tehnologija, urejenost livarn ter gledanje na ekologijo in varnost med boljšimi, zaradi česar so tudi naši drogovci cenjeni pri kupcih. Veseli smo tudi, da dobavljamo tistim italijanskim kupcem, ki veljajo v Italiji za »numero uno«.

Zadnjič smo slišali Steinerja: »Elektroliza B, to so ljudje...« Ali se podoben duh skupnosti čuti v livarni?

Ernecl: »Z začetkom pretaljevanja smo se zavedali, da postajamo hrbtenica Taluma. Smo zadnji v verigi procesa in prvi na frontni liniji nasproti Evrope, ki nas gleda, meri in ocenjuje. To se opazi pri livarnih in vzdrževalcih, ki se skupaj zavedamo, da je odgovornost velika, in da bomo preživelī na trgu le, če bomo skupaj delovali kot dober tim. Zavedamo se, da večino aktivnega časa preživimo v službi, zato se izplača potruditi za dobre odnose, saj si le tako lahko zadovoljen tudi v privatnem življenju.«

Si tudi zelo aktiven v tako imenovani skupini mladih upov. Kako na to gledaš, ali se še počutiš mlad?

Ernecl: »Mlad si, dokler se tako počutiš po srcu. Smo uspešna generacija in opravljamo relativno pomembne naloge v Talumu. Druženje te naše skupine je izven Taluma, na drugih področjih, pa vendar zelo pozitivno vpliva na skupno delo, lažje se sporazumevamo in med seboj pomagamo. S tem se izboljšuje pripadnost tovarni, ne odhajamo stran.«

Ali mladim kdaj roji po glavi, da bi obrnili Talum na glavo, da bi se šli kakšne revolucije na področju razvoja, organizacije ali podobno?

Ernecl: »Ne, za to ne vidim potrebe. Talum se obrača dovolj hitro in učinkovito tudi brez revolucije, saj smo firma, ki gleda v prihodnost, le premišljeno načrtovanje prihodnosti pa prinaša napredek, kar pa revolucija vsekakor ni. Mladi imamo lasten pogled na organizacijo in razvoj, na kar lahko vplivamo neposredno in s sugeriranjem idej svojim nadrejenim. Morda pogrešamo nek generator idej, kakor so vrelci idej, le na nivoju strokovnih sodelavcev.«

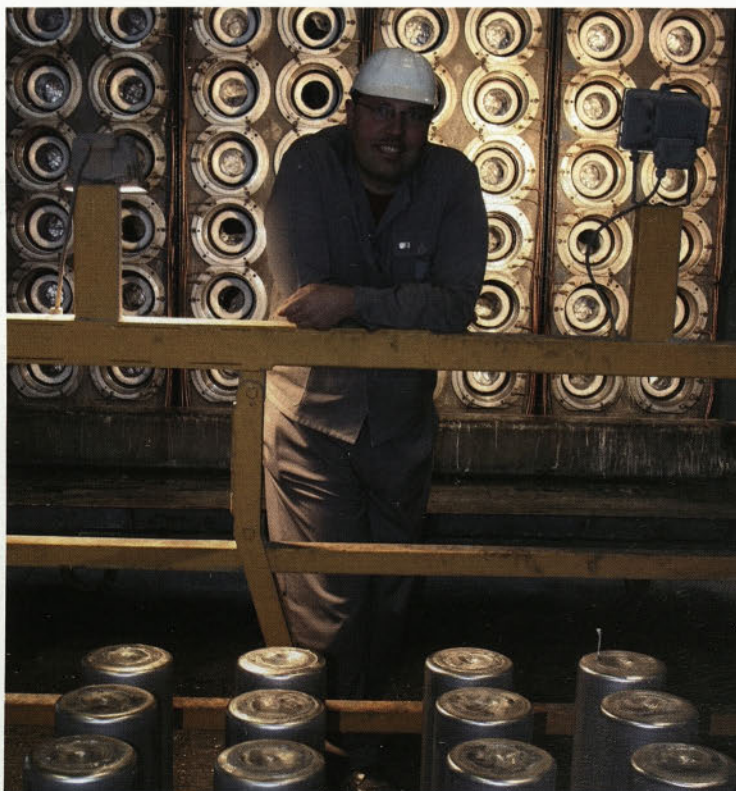
Značilno za novo generacijo je, da imate več svobode in manj varnosti. V mojem času je bilo obratno in nas je zelo velika stabilnost dolgočasila. Danes je služba za celo življenje pozabljen pojem in marsikdo zamenja kar nekaj poklicev. Kako doživljaš to obdobje?

Ernecl: »Svet se tako hitro spreminja, kot tovarna pa smo vpeti v globalne trende na področju energije, konkurence in posledično gibanja delovne sile, zaradi česar se zavedamo, da si občutek varnosti lahko pridobiš le z vlaganjem v lasten razvoj.«

Svetovno priznani sociolog g. Zygmunt Bauman v svoji študiji o moralni odgovornosti dokazuje, kako splošni občutek varnosti izjemno vpliva na ljudi. Meni: »Ker ste varni, lahko tvegate. Za tveganje se morate počutiti varni: zaupati, da vam bo nekdo pomagal, stal za vami, da vas ne čaka popoln polom in da ne boste zaradi tveganja živitarili.« Kaj meniš o tem? Ali je sploh možno ravnovesje med svobodo in varnostjo?

Ernecl: »Osebnostno se ne strinjam z zgornjo izjavo, občutek varnosti po mojem mnenju uspava človeka. Poglejmo samo, kako je potekal razvoj v socializmu, kjer je bila zelo velika varnost; vsekakor prepočas, saj je socializem propadel predvsem zaradi prevelikih razlik v hitrosti razvoja glede na zahod. Danes so tudi ZDA zaradi tega pred Evropo. Na žalost je tako, da je sicer varnost super zadeva, ampak danes v globalni družbi ne velja več kot zelena vrednota.«

Toda na Norveškem jim uspeva in bi kazalo slediti temu sodobnemu trendu. Ali bi želel živeti v svetu brez neprijetnih presenečenj in strahu?

NA ŽALOST JE TAKO, DA JE SICER VARNOST SUPER ZADEVA, AMPAK DANES V GLOBALNI DRUŽBI NE VELJA VEČ KOT ŽELENA VREDNOTA.

Ernecl: »Dokler me situacija ne prisili, razmišljam le v smeri, ki sem si jo začrtal. Vendar nikoli ne veš, kaj se zgodi v prihodnosti. Morda bova oba presenečena in me najdeš čez 10 let kot ribiča in vzgojitelja oljk na Korčuli, čeprav danes nimam pojma ne o oljkah ne o ribištvu.«

Zelo lep načrt in bi te res rad srečal tam. Kako vidiš dogajanja po svetu?

Ernecl: »Problem današnjega sveta je spor civilizacij. Na eni strani ideologija kapitala, na drugi strani pa verski fundamentalizem, ki je v naših očeh terorizem, v njihovih očeh pa zahodni svet uprizarja kolonizacijo njihovih držav. Menim, da premalo spoštujemo razlike med civilizacijami, kar vodi do prepada med revnimi in bogatimi, zaradi česar se nekoliko bojim močnejše ideologije, ki ji nehote pripadamo.«

Hvala za tvoje misli. Za konec še prosim, da poveš, katera so tvoja posebna zadovoljstva. Kaj te določa kot človeka?

Ernecl: »Življenje je lepo, zato ga je potrebno živeti. Rad potujem in v tem vidim priložnost spoznavanja razlik v načinu življenja drugod. Lani smo bili na primer na majhnem otočku Sestrunj, kjer prevladuje jezik, ki je mešanica angleščine in hrvaščine, zvečer pa se domačini in izseljenci srečajo na vaškem trgu, kjer je tudi edina trgovina na otoku, ki je hkrati pošta in gostilna. Prav presenečeni pa smo bili nad odprtostjo ljudi, zaradi česar smo skupaj z njimi doživeli izreden večer, še posebej, ker smo v vaški gostilni pili najcenejše pivo na Jadranu po 6 kun. Takšni trenutki me razveseljujejo in bogatijo.«

Ivo Ercegović

Nepričakovani izzivi

Od osamosvojitve države naprej sem razmišljala o tem, da se prej kot slej zna zgoditi, da se bomo v službi srečali s protokolarnimi dogodki. Leta 1998 sem zaključila dodatno izobraževanje za direktorico za hrano in pijačo v turistični šoli v Ljubljani. Za zaključek izobraževanja sem dobila nalogo z naslovom: Protokolarno kosilo, ki ga prireja župan mestne občine Ptuj za predsednika države in vabljenе goste. V sami nalogi so predstavljeni vzorci izdelave poslovne ponudbe, predlog jedilnika za visoki nivo obiska, določitev normativov, raziskava konkurence in trga, poslovni bonton, izdelava sedežnega reda, plan aktivnosti, izdelava menu karte, nabava materialov, priprava omizij, sprejem gostov, postrežba, poslopitev od gostov, zaključna dela... Zanimivo je to, da so mi pri pripravi naloge pomagali v protokolu – in sicer gospa Martina Škraba.

Potem pa se zgodi, da je Talumova velika dvorana izbrana za srečanje vlade z gospodarstveniki iz Ormoža, Ptuja, Slovenske Bistrice in Lenarta. Srečanje je bilo določeno za 22. 2. 2006. V trenutku sem pobrskala po spominu in se spomnila naloge, ki sem jo pripravljala leta nazaj. Moram priznati, da sem se prvi trenutek pošteno ustrašila. Spomnila sem se šestih osnovnih principov poslovnega vedenja: bodite točni; bodite diskretni; bodite vljudni, prijazni in pozitivni; skrbite tudi za druge, ne le zase; oblecite se primerno; uporabljajte ustrezen jezik pri govorjenju in pisanju.

Prešinilo me je, da dvorana ni protokolarni objekt in da bo treba v kratkem času vložiti veliko truda in iz nje narediti prijazen, resen in sproščujoč prostor. Protokolarne zadeve je vodila gospa Martina Škraba.

Do potankosti izdelan terminski plan je urejal, da so člani vlade in vabljeni gostje začeli svoj delovni dan v ormoškem gradu ob sproščujočem klepetu in zajtrku.

Služba protokola je izbrala ponudbo podjetja Vital za pripravo in postrežbo zajtrka v Ormožu. Izbiri ponudnika je sledil sanitarni pregled državnega inšpektorja v podjetju in pogovor z njim. Zanimala ga je celotna dokumentacija nabave živil in potek priprave hrane, morebitne kritične točke in način prevoza. Zapisal si je imena vseh zaposlenih, določenih za sodelovanje pri pripravi hrane. Pregled je potekal v prijetnem vzdušju in se je končal z obojestranskim zadovoljstvom, brez kakršne koli kritične pripombe. Nasprotno, inšpektor je bil zadovoljen z rezultati pregleda.

Zajtrk v Ormožu je dejansko potekal v sproščnem razpoloženju, potem pa so se zadeve odvijale po protokolarnem redu.

Mi smo pričakovali člane vlade in vabljenе goste, teh je bilo okrog 200, ob 17. uri popoldan. Čeprav smo vedeli, da je vse pripravljeno zelo dobro, smo dan preživel v precej napetem vzdušju. Vse je bilo do podrobnosti pripravljeno: protokolarna miza s sedeži iz pisarne predsednika uprave Taluma za člane vlade, ostali sedeži so bili postavljeni do milimetra natančno po določeni shemi, stene so krasile slike iz Talumovega arhiva, veliki benjamini so omilili in izpolnili kotne dele dvorane, veje bombaža in rumene kale so krasile dostop do protokolarne mize.

Dve uri pred prihodom članov vlade in gostov, je državna varnostna služba temeljito pregledala vse prostore. Potem se je začelo srečanje, in mi smo si oddahnili.

Vodja varnostne službe protokola je pohvalil organizacijo srečanja z besedami, da se pogosto udeležuje podobnih dogodkov in da je naša organizacija med najboljšimi. Ta prijazna izjava nam je privabila nasmeh in radost na lica. Pozabili smo na strah in napore dneve, ki so ostali za nami. Na hitro izoblikovani tim je sodeloval zelo dobro.

Gospod Danilo Toplek, predsednik uprave Taluma, je zaupal ekipi, ki se je v tako kratkem času lotila zahtevne naloge pogostitve in sprejema visokih gostov države Slovenije.

Razen zaposlenih iz protokola - pod vodstvom gospe Martine Škraba - so pri organizaciji dogodka sodelovali še: direktorica občinske uprave Evelin Makoter, podžupan Jože Murko, arhitektka za notranjo opremo, zaposleni iz Revitala, Darko Ferlinc, zaposleni v Vitalu. Vsi so z veliko mero odgovornosti in zagnanosti do potankosti opravili svoje delo, Darko pa je bil ves čas naš neusahljivi vir idej in istočasno njihov realizator.

Na koncu dneva je gospod minister Andrej Bajuk napisal v Vitalovo knjigo vtisov: V spomin in priznanje zgledni pogostitvi ob obisku slovenske vlade.

Antonija Krajnc

Spoštovani predsednik uprave
TALUM d.d.
Mag. Danilo Toplek

Kidričevo, 23.2.2006

V veliko čast in ponos nam je, da ste na visoki kulturni in profesionalni ravni s svojo velikodušnostjo in požrtvovalnostjo omogočili brezhibno delovno srečanje Vlade RS v Kidričevem.

Iskreno se zahvaljujemo Vam in Vašim sodelavcem.

Z odličnim spoštovanjem

Župan Občine Kidričevo
Zvonimir HOLC

Otroci za praznik

V uredništvo je prispel tudi prispevek Društva invalidov Kidričevo, v katerem je vključenih kar nekaj naših upokoјencev. Predsednica društva gospa Marta Pintarič nam je poslala prispevek s prireditve ob 8. marcu, v dvorani PAN v Kidričevem, ki jo je pripravilo omenjeno društvo.

Razmišljam o 8. marcu, mednarodnem prazniku dnevu žena, če kaj pomeni?

Bili so časi, ko so ga ženske pošteno zažurale, danes pa je to preživeto. Ali pa ne?

Seveda je preživeto, kot je preživeto marsikaj, tudi veliko vrednot.

Ne gre za žuranje ali pa za podeljevanje milosti, da smo lahko šle ženske na ta dan ob dvanajstih domov, tudi tisti nagelj, ki nam je bil poklonjen, sam po sebi ni bil vreden besed, a dan je bil vseeno – praznik.

Pa vendar smo 8. marec, mednarodni praznik – dan žena v društvu invalidov Kidričevo praznovali.

Praznovali smo tako, da smo priredili ženskam kulturni program, ki so nam ga pripravili otroci iz JZV – Vrtec Kidričevo in Cirkovc ter Svetel plamen, kat. društvo Zvezdni dol iz Kidričevega.

Otroci so naše največje bogastvo. Razživeli so se po velikem odru dvorane PAN v Kidričevem. Priказali so, kaj vse so se naučili s svojimi vzgojiteljicami, tudi nemško so se naučili.

Dvorana je bila polna žensk, članic društva, mamic, babic, očkov, dedkov, ki so prišli pogledat svoje najmlajše.

Danes lahko napišem, hvala staršem, otrokom in vzgojiteljicam za sodelovanje in vsem ostalim, ki ste pomagali realizirati ta kulturni program.

Marta Pintarič

Protokolarna dvorana v Revitalu

Nastop otrok

Dohodnina 2005

Letos smo vam v službi financ in računovodstva prvič uradno ponudili pomoč pri izpolnjevanju dohodninske napovedi in izračunavanju za vas najugodnejše dohodninske variante. Moram povedati, da je bil odziv na to našo akcijo oz. pomoč zelo velik in to že kar naslednji trenutek, ko je obvestilo o tej odločitvi bilo »pribito na oglasno desko«. Tudi v preteklih letih smo vam pomagali, saj smo v drugi polovici marca bili zmeraj deležni mnogih vprašanj povezanih z dohodnino, vsekakor pa ne tako obilno kot letos.

Izpolnjevanje in izračunavanje dohodnine za leto 2005 je vsekakor prelomnica v davčnem svetu, saj je ta zadeva postala precej zagatna stvar. Zakonodaja o dohodnini je s 1.1.2005 postala precej obsežna, poleg tega pa zelo zapletena in podrobna. Kakšnih posebnih skrbi ni bilo pri tistih, ki imate samo kak enostaven dohodek in olajšavo, npr. plačo, kak izdatek ter enega otroka, v vseh drugačnih okoliščinah pa se je bilo treba dohodnini pošteno posvetiti.

Obrazec oz. dohodninsko polo smo letos dobili na dom, kar je bila zelo lepa poteza davčne uprave. Vendar je bila ta poteza v določenih primerih zavajajoča, saj so ljudje, ki je niso prejeli, avtomatsko menili, da je niso dolžni izpolniti in oddati, kar pa ni nujno, da drži. To je seveda sprožilo že prvi val vprašanj in pojasnil, takoj za tem pa, kdo ni zavezan za oddajo dohodnine, saj priložena navodila le-teh niso natančno definirala.

Priložena navodila so resda obsežna, vendar so za praktično uporabo precej skopa in na mnogih mestih, predvsem, ker je bralec le-teh običajen dohodninoplačevalec, birokratsko suhoparna in za marsikoga nejasna. Navajanje členov v navodilih je za državo sicer zelo »varno«, za povprečnega dohodninoplačevalca pa nekoristno, saj je besedilo zakona neprebavljivo in ga le redko kdo lahko razvozia. Poleg tega pa mnogi zavezanci zakona niti nimajo in ravno zanje (oz. vas) je brezosebno navajanje številč členov lahko kar zastrašujoče. Napotitve na spletne strani so nadaljnji pripomoček države, kar pa je le delno prijazno do tistih zavezancev, ki imajo internet, tisti, ki pa ga nimajo, za dohodnino očitno pomembnih informacij ne morejo dobiti v enaki meri, in takih je velike »moči« države, če bodo storili kaj narobe, najbolj strah. Seveda pa niso krivi tisti, ki so pisali navodila, ampak tisti, ki so pisali zakon (po moje »pravljničarji«; pa ne da bi imela kaj proti pravljicam, sploh kadar so na mestu, so zelo umestne), ki nimajo pravega stika z realnostjo in živl-

jenjem. Spisati konkretna navodila za izpolnjevanje dohodninske napovedi po »človeško« in na kratko, in da bi pri tem upoštevali vsa čudaštva te zakonodaje, je pač neizvedljiva naloga. Zato smo se tudi mi odločili, da vam ponudimo pomoč, da bi kar hitro in brez težav našli odgovore na vaše davčne zagate.

Največ nejasnosti se je pojavilo pri najbolj enostavnem vprašanju, kdo je zavezan oddati dohodninsko polo in kdo ne. Niti priložena navodila, še manj pa, kar je najbolj žalostno, referenti na davčnem uradu, niso znali dati jasnega odgovora. Sporni so seveda bili upokojenci, po večini vaši starši, ki so v preteklem letu zraven pokojnine prejeli še vsaj en dohodek, npr. katastrski dohodek ali kak drugi, in je bil seštevek teh dohodkov manjši od 564.400 SIT, kar je sploh meja za obdavčitev z dohodnino. Mi smo mnenja, da upokojenci morajo vložiti dohodninsko napoved, če so v letu 2005 zraven pokojnine prejeli še en sam obdavčljiv dohodek ne glede na njegovo višino (npr. obresti, katastrski dohodek, itd.).

Najbolj pogosta vprašanja so bila tudi v povezavi s študenti oz. dijaki, ki so lani pridobivali dohodke preko pooblaščenih organizacij oz. študentskih servisov. Zakonodaja je na tem področju skoraj popolnoma nova in ti dohodki so podlegli največjim možnim kombinacijam; še posebej, če ste starši takšne svoje

pridne šolarje želeli uveljavljati kot olajšavo za vzdrževane družinske člane. Razlage kombinacij tukaj ne bom navajala, ker v tem trenutku, ko to berete, bi morala biti vaša dohodninska pola skoraj že oddana. Če še ni, in se vam še porajajo kaka vprašanja, pa smo še zmeraj dosegljivi na istem mestu in pripravljeni pomagati.

Dohodninsko odločbo bo DURS izdal predvidoma do 31.10.2006. Med letom premalo plačana dohodnina se doplača v 30 dneh od prejema odločbe, preveč plačano pa država vrne v roku 30 dni. Če se slučajno z rezultatom na odločbi ne bi strinjali, lahko v 15 dneh od dneva prejema odločbe vložite pritožbo zoper odločbo. Vendar pazite, pritožba ne zadrži izvršitve odločbe! To pomeni, če vam je z odločbo naložena obveznost, da morate dohodnino doplačati, ste jo dolžni doplačati v roku, kljub temu, če boste vložili pritožbo zoper odločbo. Če se kasneje v postopku ugotovi nepravilnost, na primer, da vam je bila dohodnina preveč zaračunana, boste to neupravičeno razliko dobili vrnjeno.

Tako. Upam da ste svojo dohodnino že vsi izpolnili in oddali ter pri tem izbrali za vas oz. vašo družino in družinski proračun najugodnejšo varianto. Če je še kje kakšen zamudnik ima možnost oddaje še do petka, 31.3.2006, in to do polnoči. Za razliko od prejšnjih let so letos davčni uradi prijazno ponudili dežurstva do ure strahov.

Mi smo se pri izpolnjevanju vaših dohodninskih pol potrudili in storili vse, kar znamo in zmoremo. Včasih smo se tudi pošteno spotili, saj tovrstno pomoč le niste iskali tisti zavezanci, ki imate običajne dohodke, ampak tisti s številnimi kompliciranimi kombinacijami.

Za naprej upam, da se zakonodaja ne bo več tako obsežno spreminjala, kot smo bili priča spremembam v preteklih petih letih in da bo ostala takšna, kot smo se je naučili sedaj. Bo pa treba še delati na tem, da bi se nam davki pojavili v zavesti tisti trenutek in vsakič, ko bi se šele začeli pogovarjati o kakršnemkoli delu, plačilu, zaslužku. To ne bi bilo koristno le zato, ker bi manjkrat kršili davčne zakone in davčna pravila, ampak je na davke treba misliti že prej, da nas resnični zaslužek ne preseneti.

Upam in želim vam, da ste dohodninsko napoved izpolnili pravilno; to pomeni, da ne bi plačali dohodnine niti preveč niti premalo. Državi je pač treba dati, kar je nujno treba in lepo je mirno spati in sanjati kaj lepšega, kot pa te dni vzdihujejo vsi davkarji, o nižjih davkih.

Nataša Turk-Ličen

Strokovna ekskurzija

Kot že nekaj let zapored, smo tudi letos v mesecu januarju za vse člane Ino-Tim-a iz DE Anode organizirali strokovno ekskurzijo. Cilj tokratne ekskurzije je bil ogled proizvodnje v treh prekmurskih podjetjih: Arcont, Proizvodnja bivalnih enot (kontejnerjev); Arcont IP d.o.o., Proizvodnja stavbnega pohištva in Reflex, Predelava in oplemenitenje ploščatega stekla.

Vsa tri navedena podjetja so visoko tehnološko razvita, razvojno naravnana in spadajo v slovenskem merilu v sam vrh. Petek, dvajseti januar, je bil dokaj mrzel zimski dan, ko smo se v zgodnjih jutranjih urah odpravili iz Kidričevega v smeri Gornje Radgone. Najprej smo si v podjetju Arcont ogledali proizvodnjo bivalnih enot. Kontejnerji, kot v vsakdanjem žargonu pravimo bivalnim enotam, so po splošnem prepričanju namenjeni predvsem gradbincem in področjem, ki jih prizadenejo naravne in druge katastrofe. Med lepo pripravljeno predstavitvijo podjetja in njihove dejavnosti pa so nas povsem prepričali, da je uporabnost njihovih bivalnih enot (kontejnerjev) mnogo širša, kot si je večina med nami sploh lahko predstavljala. Tako je mogoče njihove bivalne enote uporabiti kot: poslovne zgradbe, spalnice, jedilnice, kuhinje, klubske prostore, pisarne, skladišča, delavnice, toalete, energetske postaje, šole, vrtce, in

še bi lahko naštevali. Kot zanimivost naj navedem, da so sestavili v sosednji Avstriji iz 333 bivalnih enot nadomestno osnovno šolo, v kateri je potekal povsem normalen učni proces, medtem ko je potekala dve leti adaptacija njihove stare osnovne šole. Sedaj pa so to »montažno« osnovno šolo prestavili na novo lokacijo, kjer se bo celotna zgodba spet ponovila. Da gre zares za sodobno in dobro utečeno proizvodnjo, priča tudi podatek, da so v preteklem letu izdelali skupno 8300 bivalnih enot, v letošnjem letu pa načrtujejo proizvodnjo povečati na 10000 bivalnih enot. Na področju bivalnih enot tako spadajo med tri največje proizvajalce v EU. Predvsem za oddaljenejša naročnike so razvili tako imenovano varianto (TRANSPAK), ki je v celoti razstavljena in zavzema komaj četrtino prostora, ki je sicer potreben za klasično bivalno enoto

Po končanem ogledu proizvodnje bivalnih enot smo si ogledali proizvodnjo stavbnega pohištva v podjetju Arcont IP d.o.o., ki ima svojo proizvodnjo locirano v neposredni sosesčini. Ker imajo v zimskih mesecih zmanjšan obseg naročil na žalost v času našega obiska ni potekala proizvodnja stavbnega pohištva, tako da smo se morali zadovoljiti samo z ogledom proizvodnih prostorov in z že izdelanim pohištvom. Proizvodnja stavbnega pohištva poteka na površini preko pet tisoč

kvadratnih metrov, njihovi glavni proizvodi pa so okna, balkonska in vhodna vrata ter zimski vrtovi iz PVC in ALU profilov. Zelo sodobna računalniško vodena in nadzorovana proizvodnja jim omogoča, da njihovi proizvodi ustrezajo najzahtevnejšim evropskim normam in standardu ISO 9001: 2000. Med ogledom smo se seznanili tudi z nekaterimi pomembnimi tehničnimi kriteriji, ki jim mora zadostiti sodobno stavbno pohištvo. Tako smo sedaj kar nekoliko v prednosti, ko se pojavi želja in potreba po tovrstnih nakupih. Za konec ogleda so nas popeljali še v lepo urejen razstavni salon, kjer je bilo moč videti veliko različnih barvnih in oblikovnih kombinacij njihovih oken in vhodnih vrat.

Da zgodbo povsem zaključimo, smo odšli še k njihovim sosedom v podjetje REFLEX, kjer se že tretje desetletje ukvarjajo s predelavo in oplemenitjem ploščatega stekla. Njihovi proizvodi obsegajo: raznovrstna izolacijska stekla, kaljena stekla različnih vrst in debelin, lepljena stekla izdelana po GH tehnologiji in druge vrste stekel. Med ogledom njihove proizvodnje smo z velikim veseljem in občudovanjem opazovali, kako poteka kaljenje stekla, razrez stekla, brušenje stekla, lepljenje stekla, transport stekla po zračni blazini, izdelava toplotno izolacijskega stekla polnjenega z žlahtnim

plinom (argon, kripton), ... Najsodobnejši strogo namenski stroji in naprave, katerih vrednosti presegajo tudi milijon evrov, podprti z ustreznimi programskimi orodji, jim omogočajo, da dnevno predelajo in oplemenitijo med petdeset in šestdeset tonami stekla. Veliko število zelo znanih referenčnih objektov, med katerimi jih je nekaj tudi na pljuškem območju (Talum-upravna zgradba, Renault – servis, Golf hiša, Poslovni objekt Gabrovec, Poslovni objekt »VUK«), kažejo na to, da res gradijo svetlo prihodnost, kot imajo zapisano v svoje sloganu.

Ker zaradi višanja cen vseh vrst energije v zadnjih letih vsi stremimo k zmanjšanju izgub, nam bodo nova videnja in spoznanja še kako koristila.

Jože Kancler

Poškodbe pri delu – februar 2006

DE Livarske zlitine

Poškodba se je pripetila na liniji za litje Al-hlebčkov pri vezalni napravi. Poškodovanec je hotel pobrati in vreči nazaj v zaboj hlebček, ki je izpadel pri transportu. Pri tem je utrpel opekline prstov desne roke.

DE Anode

Poškodba se je pripetila na paletnem transporterju v Sestavljalnici. Poškodovanec, ki je stal na paletnem transporterju, je z jeklenim drogom prestavljal anodni komplet. Sodelavec je premaknil transporter, zaradi tega je jekleni drog udaril poškodovanca po obrazu. Utrpel je poškodbo nosu.

DE Kontrola kakovosti

Poškodba se je pripetila v laboratoriju pri pripravi sistema za destilacijo fluoridov. Med potiskanjem steklene cevke, skozi luknjo silikonskega zamaška, se je le ta zlomila in poškodovancu zapičila v dlan desne roke.

DE Gnetne zlitine

Poškodba se je pripetila pri livarski peči W7. Poškodovanec je z zajemalko hotel vzeti vzorec taline iz peči. Pri odstranjevanju žlindre si je polil vsebino zajemalke po telesu. Utrpel je opekline po vratu in bradi.

Služba varstva pri delu

Ni dovolj biti samo v pravem trenutku na pravem mestu

Vedno bolj spoznavam, koliko zanimivih in velikih ljudi imamo v Talumu. Morda pri tem ne gre za ne vem kakšne zvoneče hobije, bolj me zanima človeški pristop k stvari. Zato ni pomembno, ali gre za ribiče, slikarje, gasilce, pevce, kuharje, vrtnarje itn, ampak kako skrbno in srčno se ljudje lotevajo teh opravil. V tej reportaži bomo prikazali nogometni lik gospoda Janka Turka iz DE Anode. Ko ga je predlagal g. Šibila, me ni ne vem kako motiviralo, mislil sem si, saj se vsi moški ukvarjamo z nogometom. Toda spoznal sem, da je g. Turk bistveno drugačen. On nogometa ni samo »špilal«, ampak je vzljubil ta šport do dna duše. Z nogometom se je sam razvijal in se postopoma vse bolj razdajal za druge. Ta aktivnost ga je pripeljala do vplivne funkcije v Nogometni zvezi Slovenije. Je najmlajši med sedemnajstimi najpomembnejši funkcionarji v tem športu v Sloveniji. Prve nogometne korake je kot večina njegovih vrstnikov naredil na »vaški gmajni«. V mojem otroštvu smo žoge delali sami iz starih krp. Ženske nogavice so bile že luksuz, polnili pa smo jih s staro volno. Igrali smo izključno bosi med kamni, zato smo vedno končali s krvavimi prsti. Janko se je rodil 6. januarja 1970, ko je bilo vse drugače. Ni mu bilo treba lomiti prstov, toda ko je svojo nogometno strast hotel dokazati v klubu, ko so se začela vsa druga odrekavanja, je moral o tem prepričati še starše in okolje. Poglejmo Jankovo zgodbo.

Povej nam na kratko svojo pot od prvega brčanja žoge do igralca NK Aluminij.

»Že pri desetih letih sem tekanje za žogo na vaški zelenici zamenjal za organizirano vadbo nogometa v NK Aluminij. Pridružil sem se generaciji, ki jo je krasilo

veliko medsebojno prijateljstvo. Na treningih smo se maksimalno angažirali, nešteto krat smo ostajali na igrišču še dolgo po treningu in vadili, tako da nas je hišnik skorajda za ušesa vlekel z igrišča. Našo ekipo je odlikoval kolektivni duh in tudi individualne kvalitete posameznikov. Vse te svoje prednosti smo dokončno potrdili in unovčili v mladinski konkurenci. Po osvojenem prvem mestu v takratni področni mladinski ligi smo se po dveh kvalifikacijskih tekmah z NK Rudarjem iz Trbovelj uspeli uvrstiti v 1. slovensko mladinsko ligo.

TALUM in Janko Turk: »Po poklicu sem metalurški tehnik. V Talumu sem se zaposlil 1. septembra 1988 kot pripravnik. Po odsluženem vojaškem roku sem se marca leta 1990 vrnil v Talum. Od začetka sem zaposlen v DE Anode. Prva delovna leta sem opravljal dela in naloge v Sestavljalnici anodnih in katodnih kompletov kot zalivalec anod in kasneje kot vodja izmene. V letu 1992 sem začel opravljati dela v pripravi proizvodnje DE Anode na delih in nalogah »Terminer proizvodnje«. Spremljanje proizvodnje, izdelava terminskih planov, priprava poročil, skrbništvo nad dokumentacijo ISO standardov, sodelovanje pri prodaji ogljikovih materialov, naročanje surovin in materialov, je nekaj izmed nalog, ki jih opravljam na tem delovnem mestu. S svojimi sodelavci in sodelavko se odlično razumemo in smo dober tim. Vodja DE Anode g. Šibila je zelo dovtopen za nenehne izboljšave na vseh področjih dela, zato se pri nas v anodah dogaja vedno kaj novega. V letu 2003 sem za nekaj časa zamenjal svoj delokrog za delo v DE Platišča. Zaradi objektivnih razlogov pa proizvodnje platišč na lokaciji Taluma žal ni bilo mogoče dolgoročno obdržati. A vendarle dve leti potem v tem prostorih že poteka nova, zaenkrat poizkusna proizvodnja ulitkov. Tudi sam sodelujem pri operativnem izvajanju tega projekta, vpeljavi sistema spremljanja proizvodnje in vzpostavitvi sistema standardov.«

Sledilo je uspešno nastopanje v 1. slovenski mladinski ligi, potem pa so se pota naše generacije začela razhajati. Nekateri iz te generacije so kasneje postali celo člani državne nogometne reprezentance, nekateri so ali še igrajo vidne vloge v večjih klubih. Namerno ne želim nikogar posebej imenovati, saj je vsak od nas prispeval svoj del k našim uspehom. Se pa naša pota prepletajo še danes, saj se dnevno srečujemo kot sodelavci na dvorišču TALUM-a in v različnih vlogah v nogometu.

Sam sem se po končani srednji šoli zaposlil v Talumu in še eno sezono igral za člansko selekcijo Aluminija. Zaradi dela v dveh izmenah sem se odločil, da nogomet sicer igram še naprej, vendar na veliko bolj rekreativni osnovi. Prestopil sem v nižje ligaša Lovrenc, kjer pa sem se hitro znašel tudi v vlogi vodstvene funkcije kluba.«

Prosim, če predstaviš tvoje začetke v Medobčinski nogometni zvezi Ptuj in ostale značilnosti te organizacije?

»V letu 1997 sem postal predsednik nadzornega odbora MNZ Ptuj. V tem letu je vodenje zveze prevzelo novo vodstvo na čelu s sedanjim predsednikom mag. Stankom Glažarjem. Funkcijo predsednika nadzornega odbora MNZ Ptuj sem leta 1999 zamenjal za funkcijo sekretarja zveze.

Glede na bogato tradicijo nogometa na našem področju je MNZ Ptuj razmeroma mlada organizacija, saj je bila ustanovljena leta 1978 kot posledica takratnih sprememb tekmovalnega sistema in delitvijo štajerske podzveze. Osnovno poslanstvo MNZ Ptuj je, da zastopa skupne interese nogometa, nogometnih klubov, sekcij in društev. MNZ Ptuj pokriva 18 občin na področju upravnih enot Ormož, Ptuj in Slovenska Bistrica, kjer deluje 32 klubov velikega nogometa, 26 klubov malega nogometa ter dve strokovni organizaciji, Društvo nogometnih sodnikov in Društvo nogometnih trenerjev.«

Je takratna menjava vodstva prinesla zelene rezultate?

»Z novim vodstvom so prišle sveže ideje, natančno se je začrtala vizija razvoja in strategija sodelovanja s klubi na daljše obdobje. S klubi smo s konsenzom vedno iskali optimalne rešitve. Obdobno smo dopolnjevali in spreminjali predpise, vse z namenom, da se dvigne razvoj in kvaliteta nogometa na tem področju.

ORALI SMO LEDINO V SLOVENIJI NA TEM PODROČJU IN PO NAS SO SE KASNEJE ZGLEDOVALE ŠTEVILNE MEDOBČINSKE NOGOMETNE ZVEZE IN TUDI KROVNA ORGANIZACIJA NOGOMETNA ZVEZA SLOVENIJE

Vse nove zahteve smo postavljali v takšnih rokih, da so klubi lahko v sodelovanju z lokalnimi skupnostmi in ostalimi partnerji vse projekte zaključili in zadostili kriterijem za tekmovanje. Danes ima vseh 32 klubov, članov naše zveze, dobre pogoje za redni trenajzni proces vseh selekcij. MNZ Ptuj v zadnjem času klubom tudi konkretno pomaga v obliki oprostitve plačevanja kotizacij za tekmovanja mlajših selekcij, pri nabavi športne opreme in rekvizitov za treninge. Odraslega sodelovanja se kaže tudi v tem, da pri nas v zadnjem času od tekmovanja ni odstopil noben klub, prav nasprotno, saj smo jih kar nekaj pridobili.«

Kaj pomeni biti sekretar v takšni organizaciji?

»S prevzemom funkcije sekretarja sem do tedaj proste vikende in popoldneve zamenjal za strokovno - operativno vodenje MNZ Ptuj. Predvsem izdatni moralni podpori svoje družine se lahko zahvalim, da to funkcijo opravljam še danes. Obvladovanje vseh pravilnikov in ažurno spremljanje novosti le teh na eni strani in strokovno-organizacijsko delo ter pomoč klubom na drugi strani, vzame veliko časa.

Da nobena stvar ni tako dobra, da se je ne bi dalo izboljšati, da uspeh pomeni hkrati tudi obveznost, da težavo ni dovolj samo zaznati, ampak se je z njo treba tudi spoprijeti, so stvari, ki sem se jih naučil v Talumu. Tega se zelo načelno držim tudi pri nogometu. Zato zraven ustaljenih nalog ves čas poskušam stremeti k izboljšavam in dvigu kvalitete MNZ Ptuj.

Kako spremeniti okornost obveščanja o pestrem nogometnem dogajanju na našem področju, to je bil prvi večji projekt, ki sem si ga v vlogi sekretarja zadal. Počasi sem začel vzpostavljati povsem nov način komunikacije med MNZ Ptuj,

klubi in mediji. V razmeroma kratkem času nam je uspelo preiti na prijaznejši elektronski način obveščanja o dogajanju v MNZ Ptuj. V tem sklopu smo uredili svojo spletno stran in jo poskušali narediti čim

priti najhitreje do veliko svežih informacij o nogometnem dogajanju. Danes poteka vsa komunikacija na relaciji MNZ Ptuj – klubi – MNZ Ptuj izključno preko elektronskih medijev.

Janko za pisalno mizo v DE Anode

Janko kot funkcionar NZS

Prva Slovenska mladinska liga v sezoni 1987/88. Janko stoji tretji z desne.

bolj prijazno uporabnikom, ki jo seveda še danes po potrebi dograjujemo. Spletno stran MNZ Ptuj v času tekmovalne sezone dnevno obišče tudi do tisoč obiskovalcev.

S tem smo bistveno poenostavili oz. olajšali delo tako sebi kot klubom in omogočili čim večjemu krogu uporabnikov

Orali smo ledino v Sloveniji na tem področju in po nas so se kasneje zgleđovale številne Medobčinske nogometne zveze in tudi krovna organizacija Nogometna zveza Slovenije.

Zaupali so ti tudi vodenje tekmovalja v ligah MNZ Ptuj?

»Pred pričetkom tekmovalne sezone 2004 me je izvršni odbor MNZ Ptuj imenoval za vodjo tekmovalja. Klubi iz MNZ Ptuj imajo v tekmovalju skupaj 122 ekip. Imamo ligaško tekmovalje članov, veteranov, mladincev, kadetov, starejših dečkov in mlajših dečkov. Tekmovalje pri cicibanih U-10 in U-8 pa poteka po turnirskem sistemu.

Ob rednem tekmovalju poteka tudi pokalno tekmovalje članov in mladincev, ki se potem nadaljuje v okviru pokalnega tekmovalja Nogometne zveze Slovenije.

Med »velikimi« in »malimi« klubi so vedno različni pogledi in cilji, s katerimi vstopajo v nogometni prostor. Zame osebno delitev na velike in male ne obstaja, saj vse klube obravnavam enako, ne glede na to od kod prihajajo. Korekten odnos s klubi mi je pomagal, da smo hitro odpravili nekatere pomanjkljivosti pri vodenju tekmovalj v preteklosti. Tako da sedaj tekmovalja potekajo kvalitetno in med tekmovalnim letom ne prihaja do nepredvidenih situacij. Pravila so jasno zapisana in se jih vsi strogo držimo in to je edina pot k uspehu. Da smo na pravi poti vsekakor potrjuje prisotnost in uspehi naših klubov v prav vseh ligah od 1. SNL navzdol. Med njimi je tudi NK Aluminij, ki je s člansko ekipo vsa leta pri vrhu 2. SNL in pa kvalitetna mladinska šola z uspešnim tekmovaljem mladincev v 1. SML. Klub dosega vidne rezultate tudi v pokalnem tekmovalju NZS, saj ima v zadnjem času kar dve uvrstitvi (člani in mladina) v finale tega tekmovalja.

Slišimo, da si lani postal član Izvršnega odbora Nogometne zveze Slovenije. Ali je to največ, kar lahko dosežeš na tem področju?

»Za uspeh v nogometu še zdaleč ni dovolj biti samo v pravem trenutku na pravem mestu. V mojem primeru je vložen trud nagrajen z imenovanjem za člana Izvršnega odbora Nogometne zveze Slovenije. Ta funkcija mi veliko pomeni, je simbolna nagrada in največje priznanje v moji športni karieri.«

Čestitamo. Kakšne so naloge in obveznosti tega organa?

»Izvršni odbor NIZŠ kroji »usodo« slovenskega nogometa. NZS je največja in najbolje organizirana športna organizacija na nivoju države, kar dokazujejo tudi njeni projekti, ki so v teku. Vložek skoraj treh milijard tolarjev, ki jih bo zagotovila NZS v sodelovanju z UEFO in FIFO ter ustreznimi državnimi institucijami, pomeni bistven premik naprej na področju, kjer smo bili do sedaj najšibkejši. To je nogometna infrastruktura. V zaključni fazi je že projekt izgradnje 10 velikih igrišč z umetno travo (dve v MNZ Ptuj), pripravlja pa se izgradnja 42 mini igrišč z umetno travo (dimenzij 40 x 20 m) po vsej državi. Sočasno pa je nogomet kot prva športna panoga v Sloveniji doživel licenciranje klubov. Cilj

V MOJEM PRIMERU JE VLOŽEN TRUD NAGRAJEN Z IMENOVANJEM ZA ČLANA IZVRŠNEGA ODBORA NOGOMETNE ZVEZE SLOVENIJE. TA FUNKCIJA MI VELIKO POMENI, JE SIMBOLNA NAGRADA IN NAJVEČJE PRIZNANJE V MOJI ŠPORTNI KARIERI.

licenciranja je v prvi vrsti zagotoviti kvalitetno delovanje klubov, kontinuitete tekmovalj, skratka dvig kvalitete nogometa kot športne panoge.«

Talum in nogomet!

»Talum je ena izmed redkih, če ne edina gospodarska družba na našem širšem področju, ki se v takšnem obsegu vključuje v nogomet. NK Aluminij je od ustanovitve tesno povezan s podjetjem, saj je tudi pobuda za ustanovitev kluba prišla s strani zaposlenih v takratni TGA. Klub je v svoji zgodovini doživel velike uspehe na tekmovalnem področju. V zadnjem obdobju pa je z vsemi infrastrukturnimi pridobitvami, kot so prenovljen in dograjen objekt s slačilnicami, tri kvalitetna igrišča z naravno podlago in lani zgrajeno igrišče z umetno travo, postal športni kompleks, ki mu v Sloveniji ni primerljivega.

Vse to pa bi seveda bilo daleč od uresničljivega, če ne bi bilo tolikšnega poslušanja vodstva Taluma, predvsem predsednika uprave Taluma mag. Danila Topleka.

Osebo si želim, da bi tudi v ostalih sredinah klubi naleteli na podoben posluš gospodarstva in lokalnih skupnosti, ki bi lahko skozi partnerski odnos s klubi našli, če ne drugo, vsaj možnost za svojo promocijo.«

Hvala za sodelovanje. Ali bi rad še kaj povedal o NK Aluminij?

»Letos mineva 40 let od uvrstitve NK Aluminij v takratno 2. jugoslovansko ligo in osvojitve naslova pokalnega prvaka Slovenije, kar sta zaenkrat največja tekmovalna dosežka kluba, ki ima bogato preteklost in svetlo prihodnost.«

Ivo Ercegović

Z nami so

Drevesa in rastline so zmožni začutiti in zaznati čustva in misli ljudi in sicer v razdalji več kilometrov. Takšna teza naleti pri večini ljudi na nerazumevanje, botaniki pa se večinoma ironično posmehujejo. Nekaj tisoč let stara tradicija šamanov nas uvaja v tehnike komuniciranja z drevesi in rastlinami. Rastline nam prostovoljno podarjajo delčke sebe. Njihove zdravilne sposobnosti pridejo do izraza takrat, ko navežemo kontakt z rastlino, jo zaprosimo za pomoč in se ji potem zahvalimo. Sicer ni prave zdravilnosti.

Starost Zemlje je domnevno 5 milijard let, drevesa obstajajo približno 320 milijonov let. Prva bitja, podobna človeku, so se pojavila pred približno 5,5 milijona let. Drevesa so počakala na ljudi. Prva drevesa so se razvila iz rastlin, ki so rasle v vodi. Iz vode so gledale veje in debla, korenine so bile v vodi. Minilo je na stotine milijonov let, preden so si drevesa »upala« priti na suho, na zemljo in ustvariti čudovite velike gozdove. To se je dogajalo samo na vlažnih območjih.

Za naše prednike so imela drevesa božanski pomen in povezavo z višjo inteligenco. Bogovi so se zadrževali v bližini dreves. Drevo po svoji obliki povezuje zemljo in nebo, je nemi opazovalec in pomnilnik narave. Pozneje so ljudje začeli graditi božje hiše oziroma templje in cerkve. Vedno več in vedno bolj so uničevali in sekali gozdove za svoje potrebe. Pozabili so, da se mora Zemlja za svojo fizično lepoto predvsem zahvaliti drevesom in rastlinam. Drevesa in rastline

zdrružujejo v sebi vse kvalitete, o katerih nas želijo poučiti različne religije in posamezni razsvetljeni ljudje. Te kvalitete so: brezpogojna ljubezen, uravnovešenost, zaupanje in skrb za druge.

Pogosto se spomnim jablane, ki nam podarja prelepa jabolka do zadnjega ploda. Čudovito je zaužiti sveži plod direktno z drevesa z zavedanjem, da je prav sadje ustvarjeno za človeka. Ko uživamo sadje, ne delamo škode naravi in zaužijemo tisto, kar nam je namenjeno. Kot otroci smo se vsi radi zadrževali pod drevesi in plezali med njihovimi vejami. Danes je teh stikov manj, odrasli pa pogosto gremo mimo dreves in se niti ne zavedamo njihove lepote, ne slišimo in ne zaznavamo njihove govornice.

Gospod, ki sem ga srečala pred leti, mi je povedal svojo zgodbo o drevesih. Zelo rad je zahajal na svoj vikend in delal na zemlji. Posebej rad je imel veliko češnjo. Večinoma je sedel pod njeno krošnjo, naslonjen na razpokano deblo in sanjaril. Leta so prispevala svoje, zato starejši gospod ni mogel več obdelovati zemlje. Odločil se je podariti vikend sinu. Čez nekaj let je sin začel graditi hišo, a zmanjkalo mu je denarja za dokončanje hiše. Odločil se je prodati vikend in to je povedal očetu. Oče je skrnil svojo žalost in se še zadnjič odpeljal na vikend, objel drevo češnje in se razjokal. Naslonjen na češnjo je ostal do večera. Ni se mu ljubilo vrniti se domov v mesto. V temi je zagledal luč in zaslišal zvok mopeda. Sin je prišel po njega. Veselo je pogledal očeta in mu povedal, da se je odločil, da vikenda ne bo prodal, ampak bo malo bolj počasi nadaljeval z gradnjo hiše. Objela ste se v nemi prisotnosti češnje, posrednika brez besed. Oče je bil prepričan, da je bila češnja tista, ki je odločila o tem, da se vikend ne prodaja.

To je samo ena od resničnih zgodbic, ki sem jih slišala od ljudi, ki imajo radi drevesa. Tudi sama sem med njimi in sem neizmerno srečna, da ta čudovita bitja gledam vsak dan, tudi ko sem v službi. V Kidričevem je veliko lepih dreves, pravi Kidričani se imenujejo šumarji. Eni so ponosni na to, drugi pa se s tem imenom preveč ne hvalijo. Meni je ime všeč, ker ponazarja največje bogastvo kraja: drevesa. Zaskrbljena sem zaradi vedno manjšega njihovega števila in bojim se, da jih nekega dne ne bo več veliko. Sprašujem se, kako se bodo takrat imenovali šumarji?

Antonija Krajnc

Fotografija meseca: Kopenhagen, avtorica fotografije Aleksandra Murks

Najboljše fotografije tega meseca

Večnamenski most, foto: Brigita Majal

Pohod kurentov, foto: Vinko Fištravec

Splet na internetu je postal medij, ki ga bolj ali manj uporabljajo že vsi. Tako tisti, ki nagovarjajo različne javnosti kot oni, ki samo srfajo po njem. Tudi Talum ima svoj splet. www.talum.si je naslov, pod katerim najdete naše strani.

V jeseni lanskega leta smo se odločili prenoviti spletne strani in jih posodobiti. Imenovano je bilo uredništvo v katerem smo: Aleksandra Murks, Palmira Banko in Darko Ferlinc. Za tehnično plat spleta skrbi Albert Korošec. Izbrano je bilo tudi podjetje, ki nam tehnično izdeluje strani. To je podjetje Intera d.o.o. s Ptuja.

Toliko o osnovnih podatkih.

Prvotni pristop k uvajanju prenovljenih strani ni bil ravno posrečen. Preden smo sploh vedeli, kaj hočemo, smo se začeli pogovarjati z različnimi ponudniki, ki pa seveda niso mogli vedeti, komu bodo informacije na spletu namenjene in kaj želimo z njimi povedati. Zato smo se kar nekaj časa lovili okrog vsebine spleta.

Mnenja o vsebini pa so seveda ostala različna prav do danes. Cilji priprave spletnih strani in ciljne skupine, ki jih želimo nagovarjati, so različni. So to kupci, strokovna javnost, naši zaposleni, širša družbena skupnost...?

Vsebina, ki stoji na novih straneh je takšna, da dosegla najširšo javnost, saj v večjem delu govori o splošnih podatkih o Talumu. V njej pa se najdejo tudi kupci, bodoči zaposleni, študenti, dijaki, umetniki itn. Torej vsi, ki želijo kakršne koli informacije o naši družbi.

Splet je živa stvar in se bo skozi čas razvijal in upamo tudi izboljševal.

Prav gotovo bo postal tudi instrument, preko katerega bomo intenzivneje prodajali svoje proizvode.

Sedaj smo strani razdelili na šest osnovnih sklopov: o nas, proizvodi, trajnostni razvoj, odnos do družbe, novinarsko središče in o aluminiju. Ti sklopi zajemajo v glavnem vse, kar imamo ta trenutek povedati sebi in ostalim ciljnim skupinam.

In sedaj še najvažnejše. Objava prenovljenega spleta bo 10. aprila 2006. Od takrat naprej bo Talumov splet na voljo javnosti ter vsem nam in pričakujemo, da ga boste ocenili in svoje pripombe posredovali na uredništvo.

In še nekaj. Vse, kar je na spletu slabega, se da popraviti in izboljšati.

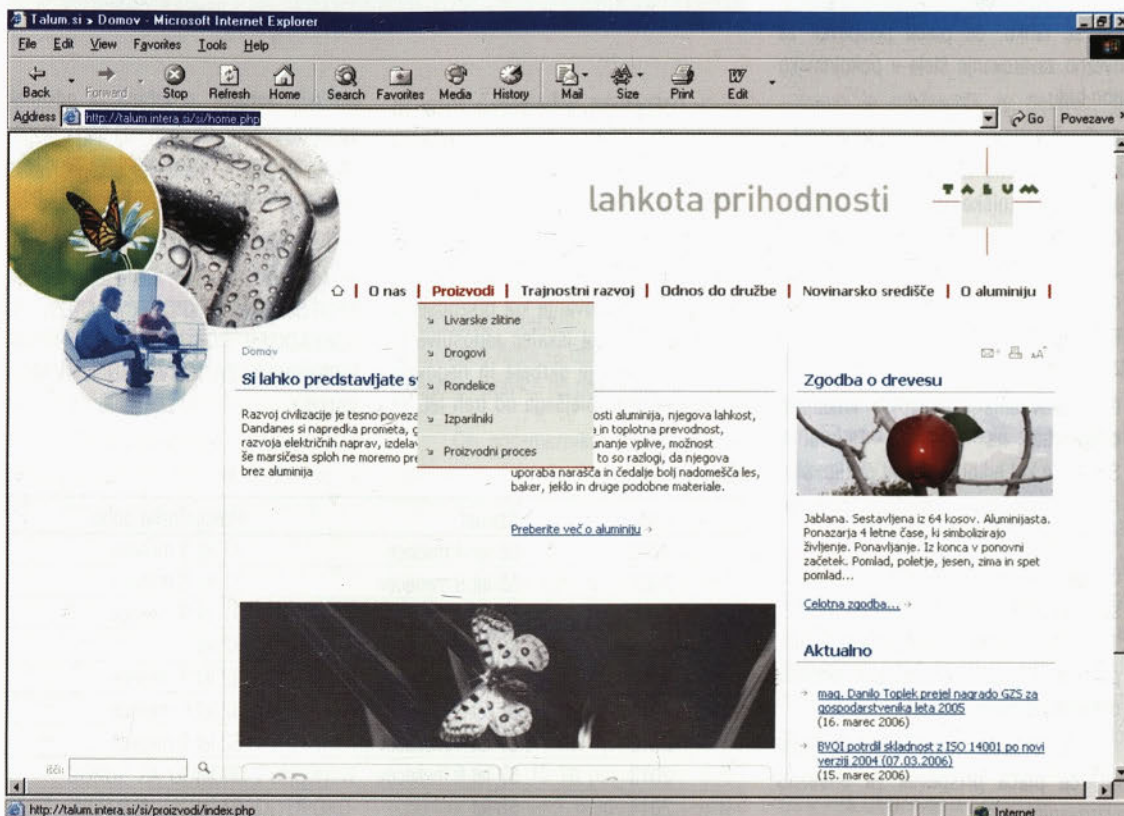
Darko Ferlinc

V soboto, 4. marca 2006, nam je Uprava Taluma omogočila praznovanje našega praznika.

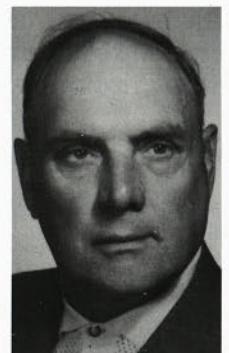
S pomočjo agencije Sonček smo si pod strokovnim vodstvom ogledale del poteka proizvodnega procesa v Steklarni Rogaška Slatina ter njihov proizvodno/prodajni program, v Olimju smo videle cerkev ter najstarejšo lekarno, doživele Jelenov greben in domačo čokoladnico. Za okrepčilo je poskrbel Haler, za prijetno vzdušje ter nepozabno druženje pa kar same.

Ob tej priliki se zahvaljujem Sindikatu Taluma za pomoč pri organizaciji, Upravi Taluma, da nam je bilo praznovanje omogočeno ter agenciji Sonček za prijetno vodenje in izvedbo praznovanja.

Milena Podgoršek

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega brata, očeta, dedka in pradedka Franca Medveda iz Lovrenca na Dravskem polju 122, se iskreno zahvaljujemo sindikatu Taluma za pomoč, podarjeno cvetje in odigrano tišino.

Žalujoci: sestra, hčerka in vnuki z družinami

Dokup pokojninske dobe

Za lažje razumevanje članka vam bom v začetku predstavila pomen pojmov delovne dobe, zavarovalne dobe, pokojninske dobe, posebne dobe in dokupljene dobe.

Delovna doba: zavarovalna doba, brez upoštevanja dokupljene dobe študija in vojaškega roka ter dodane dobe (sem se šteje tudi dokup kmetijske dejavnosti).

Pokojninska doba: zavarovalna in posebna doba, glede na katero se ugotavljajo pogoji za pridobitev pravice do pokojnine in glede na katero se določi odstotek za odmero pokojnine.

Zavarovalna doba: obdobje, ko je bil zavarovanec vključen v obvezno ali prostovoljno pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter obdobja, za katera so bili plačani prispevki.

Posebna doba: obdobja, ki se v skladu z zakonom štejejo v pokojninsko dobo ne glede na plačilo prispevkov.

Dokupljena doba: obdobje, določeno z zakonom, v katerem delavec ni bil vključen v obvezno ali prostovoljno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, šteje pa se v zavarovalno dobo, če so plačani prispevki za dokup.

Dokup bi lahko poenostavljeno razdelili na tiste, ki vplivajo na višino pokojnine in na tiste, ki nam pomagajo, da prej izpolnimo pogoje za upokojitev.

Dokup je možen za obdobja, v katerem je posameznik izpolnjeval določene statusne pogoje, ki omogočajo dokup in štetje tega obdobja v pokojninsko dobo.

Možnosti dokupa so naslednje:

- dokup za izpolnitev pogojev in odmero pokojnine;
- dokup za ugodnejšo odmero;
- dokup za odmero pokojnine brez znižanja zaradi upokojitve pred dopolnitvijo polne starosti in
- dokup za presežne delavce.

DOKUP ZA IZPOLNITEV POGOJEV IN ODMERO POKOJNINE

1. V spodaj navedenih primerih se dokupljena doba šteje tako v zavarovalno dobo za izpolnitev pogojev za upokojitev kot tudi za odmero pokojnine. Če si posameznik dokupi spodaj navedene

možne dokupe, se pod pogojem, da plača prispevke za obvezno zavarovanje, ta dokupljena doba šteje v zavarovalno dobo za izpolnitev pogojev za upokojitev in tudi za odmero pokojnine.

Dokupiti je možno:

- obdobje, v katerem je bil posameznik **prijavljen pri zavodu za zaposlovanje** kot iskalec zaposlitve ali brezposelna oseba,
- obdobje, ki ga je posameznik prebil zunaj zavarovanja zaradi **nege in varstva svojega otroka**, mlajšega od treh let, če v tem času ni bil obvezno zavarovan,
- obdobje **dodiplomskega in podiplomskega študija**, če v tem času ni bil obvezno zavarovan in je le to uspešno zaključil;
- obdobje **služenja vojaškega roka**, nadomestne civilne službe ali osnovnega usposabljanja za rezervni sestav policije, če posameznik v tem času ni bil obvezno zavarovan.

Državljanu Republike Slovenije se, pod pogojem, če plača prispevke za obvezno zavarovanje, šteje v zavarovalno dobo obdobje, v katerem je bil po prenehanju zavarovanja pri zavodu, zaposlen v državi, s katero ni sklenjen sporazum o socialnem zavarovanju.

2. Zaposlenemu in uživalcu pokojnine se lahko, če plača prispevek za obvezno zavarovanje šteje v pokojninsko dobo tudi:

- čas opravljanja samostojne gospodarske, umetniške ali kakšne druge kulturne, odvetniške ali druge poklicne dejavnosti na območju Republike Slovenije kot edini ali glavni poklic, preden je bilo za opravljanje katere od naštetih dejavnosti uvedeno obvezno zavarovanje,
- čas opravljanja samostojne **kmetijske dejavnosti** na območju Republike Slovenije kot edini in glavni poklic, preden je bilo zanjo uvedeno obvezno zavarovanje,
- čas opravljanja del pri sečnji, obdelavi in spravlilu lesa od 15. 5. 1945 do 31. 12. 1972, če je oseba, ki uveljavlja ta dokup, pozneje v gozdni organizaciji sklenila delovno razmerje.

3. V zavarovalno dobo se šteje tudi, če plača prispevek za obvezno zavarovanje:

- za čas, v katerem je oseba s stalnimi prebivališčem v Republiki Sloveniji opravljala športno dejavnost kot vrhunski športnik in

- za čas, ki ga je slovenski državljan prebil pred 1. 1. 1965 v delovnem razmerju v državi, s katero ni bil sklenjen sporazum o socialnem zavarovanju.

Dokup opravljanja samostojne gospodarske ali kmetijske dejavnosti na območju Republike Slovenije pred uvedbo obveznega zavarovanja lahko pod enakimi pogoji, kot veljajo za nosilca opravljanja katere od teh dejavnosti, uveljavljajo tudi zakonec, otrok ali drug družinski član.

obračuna od osnove, ki je za vse zavarovance enotna!

Ta osnova je enaka znesku najnižje pokojninske osnove za mesec, v katerem je vložen zahtevek za dokup take dobe, povečane za povprečno stopnjo prispevkov in davkov, ki se obračunavajo od te osnove.

V vseh drugih naštetih možnih primerih dokupov za izpolnitev pogojev in odmero pokojnine, pa je osnova za obračun prispevkov za obvezno zavarovanje (in s tem za določitev višine prispevka za dokup) povprečna mesečna bruto plača zavarovanca iz koledarskega leta pred

Dokupljena zavarovalna doba za čas študija oziroma služenja vojaškega roka se ne šteje v delovno dobo! Šteje pa se kot zavarovalna doba.

Prispevek za štetje časa, v katerem je bila oseba prijavljena pri zavodu za zaposlovanje kot brezposelna oseba oziroma kot iskalec zaposlitve in časa, v katerem je skrbela in negovala svojega otroka, mlajšega od treh let, se

vložitvijo zahteve, povečana za odstotek porasta pokojnin do zadnjega dne v mesecu, v katerem je vložena zahteva za vštetej določenega obdobja v zavarovalno dobo.

Prispevek za vštetej enega meseca se torej izračuna po naslednji formuli: **BRUTO PLAČA (POVEČANA ZA % USKLADITEV POKOJNIN) X STOPNJA PRISPEVKA ZA OBVEZNO ZAVAROVANJE**.

TABELA 1

Leto	Starost	Pokojninsko dobo
2006	55 let 4 mesece	31 let 3 mesece
2007	55 let 8 mesecev	31 let 6 mesece
2008	56 let	31 let 9 mesece
2009	56 let 4 mesece	32 let
2010	56 let 8 mesecev	32 let 3 mesece
2011	57 let	32 let 6 mesece
2012	57 let 4 mesecev	32 let 9 mesece
2013	57 let 8 mesecev	33 let
2014	58 let	33 let

Če je osnova za obračun prispevka z upoštevanjem bruto plače zavarovanca nižja od zneska najnižje pokojninske osnove za mesec, v katerem je vložena zahteva za dokup zavarovalne dobe, povečane za povprečno stopnjo prispevkov in davkov, ki se obračunavajo od plač, se prispevek obračuna od najnižje pokojninske osnove.

Od navedene osnove pa se obračuna prispevek tudi v primeru, če zavarovanec v koledarskem letu pred vložitvijo zahteve ni prejel plače najmanj za šest mesecev.

DOKUP ZA UGODNEJŠO ODMERO

Dokup za ugodnejšo odmero pokojnine je namenjen izključno povečanju odstotka za odmero pokojnine. Dolžina zavarovalne dobe, ki jo lahko zaposleni ali

JITVE PRED DOPOLNITVIJO POLNE STAROSTI

Posameznik, ki je zavarovan in želi uveljaviti starostno pokojnino še pred dopolnitvijo polne starosti, se lahko izogne njenemu znižanju, do katerega bi sicer moralo po zakonu priti, ker ni dopolnil predpisane delovne dobe, če ob njeni uveljavitvi plača znesek odbitkov zaradi upokojitve pred dopolnitvijo polne starosti.

Če tako določa kolektivna pogodba med delodajalci in sindikati, lahko znesek kapitaliziranih odbitkov plača tudi delodajalec.

Znesek kapitaliziranih odbitkov, ki ga je potrebno plačati za izplačevanje starostne pokojnine brez zmanjšanja, izraža vsoto pričakovane razlike med pokojnino brez zmanjšanja in zmanjšano pokojnino do konca njenega izplačevanja.

dobo in v posameznem letu naslednjo starost:

Leto	Starost
2006	60 let 4 mesece
2007	60 let 8 mesecev
2008	61 let

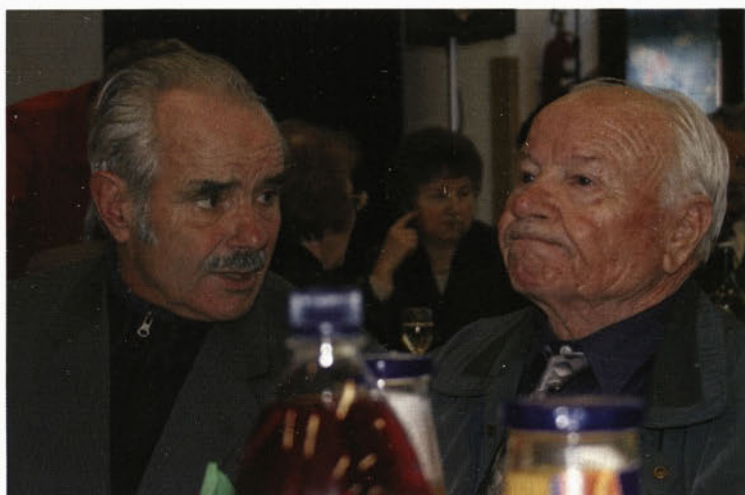
- dokup je možen če je moški dopolnil 65 let starosti in 10 let zavarovalne dobe, ženska pa enako dolgo zavarovalno dobo in v posameznem letu naslednjo starost:

Leto	Starost
2006	62 let 4 mesece
2007	62 let 8 mesecev
2008	63 let

POSTOPEK ZA UVELJAVITEV DOKUPA POKOJNINSKE DOBE

Posameznik uveljavlja dokup pokojninske dobe z zahtevkom (Zahteva za dokup študija in (ali) vojaščine, Zahteva za dokup samostojne dejavnosti, Zahteva za dokup nezaposlenosti in (ali) nege-varstva otroka, Zahteva za vštetje časa opravljanja kmetijske dejavnosti v pokojninsko dobo, Zahteva za dokup za ugodnejšo odmero pokojnine...).

Zahtevku je potrebno priložiti dokazila in potrdila o obstoju določenih dejstev, povezanih s statusom predlagatelja ob uveljavljanju dokupa oziroma v obdobju, ki naj bi se mu štelo v pokojninsko dobo. Dokazila, ki jih je potrebno priložiti so različna, odvisno od zahtevka za dokup: delovna knjižica, vojaška knjižica, izpisek iz rojstne matične knjige, dokazilo o zaključenem študiju, potrdilo o

uživalec pokojnine kupi je omejena na največ pet let. To pomeni, da lahko upravičenec s tovrstnim dokupom poviša odstotek za odmero pokojnine, določen ob upoštevanju do izvedbe dokupa dopolnjene pokojninske dobe, največ za 7,5%.

Dokup za ugodnejšo odmero lahko uveljavi zaposleni, ki je že izpolnil pogoje za pridobitev pravice do starostne pokojnine in tudi tisti, ki pokojnino že prejema!

Višina prispevka, ki ga mora plačati zaposleni oziroma uživalec pokojnine za štetje tako pridobljene zavarovalne dobe v pokojninsko dobo, temelji na zavarovalniškem načinu, saj odraža vsoto pričakovane razlike med pokojnino z dokupljeno dobo in pokojnino brez dokupljene dobe, ki jo bo leta dobival do konca izplačevanja pokojnine.

DOKUP ZA ODMERO POKOJNINE BREZ ZNIŽANJA (%) ZARADI UPOKO-

DOKUP ZA PRESEŽNE DELAVCE

Delavcu, katerega delo ni več potrebno iz operativnih razlogov (presežni delavci) ter delavcu, ki mu je delovno razmerje prenehalo po predpisih o prisilni poravnavi, stečaju in likvidaciji, lahko delodajalec dokupi **največ pet let** zavarovalne dobe za izpolnitev pogojev za pridobitev pravice do pokojnine.

Če posamezniku manjka pet let zavarovalne dobe do upokojitve, je dokup možen, v naslednjih primerih:

- dokup je možen če je moški dopolnil 35 let pokojninske dobe in 58 let starosti,
- dokup je možen če je ženska dopolnila starost in pokojninsko dobo, kot je razvidno iz tabele 1.
- dokup je možen če je moški dopolnil 63 let starosti in 15 let pokojninske dobe, ženska pa enako dolgo pokojninsko

- dokup je možen če je delavec, pri katerem je podana invalidnost po določbah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, nima dovolj dolge zavarovalne dobe, potrebne za pridobitev pravice do invalidske pokojnine.

Obračun prispevka, ki ga mora delodajalec plačati, da se delavcu na ta način pridobljena zavarovalna doba šteje v pokojninsko dobo, temelji na zavarovalniškem izračunu.

Prispevek je sestavljen iz dveh delov. Prvi del predstavlja vsoto celotnega pričakovanega zneska zavarovančeve pokojnine za obdobje, v katerem brez dokupljene dobe ne bi bil upravičen do pokojnine, drugi del pa pričakovano vsoto razlike med pokojnino z dokupljeno dobo in pokojnino brez te dobe, ki jo bo dobival do konca izplačevanja pokojnine.

prijavi na zavodu za zaposlovanje, posestni list...

Zavod izda predlagatelju odločbo, s katero ugotovi, katero obdobje je mogoče všteti v zavarovalno dobo in kolikšen prispevek je treba za vštetje te dobe plačati.

Prispevek za dokup zavarovalne dobe je treba plačati v roku 15 dni od prejema odločbe. Plačilo v obrokih ni možno!

Ko je plačilo dokupa izvršeno je potrebno predložiti zavodu dokazila o plačanih prispevkih in potem vam dokupljeno obdobje zavarovalne dobe vpišejo v delovno knjižico oziroma, če gre za uživalca pokojnine, upoštevajo za odstotno povečanje pokojnine.

Jožica Tumpej

Kako vodja doseže, da sodelavci sprejmejo odgovornost za svoje delo

Morda ste se kot vodja kdaj znašli v situaciji, ko vas je eden od vaših zaposlenih prišel vprašati, kako naj reši težavo. Vedeli ste, da bo sam najbolje znal poiskati rešitev. Poznali pa ste vzrok, zakaj je prišel k vam – zanj je enostavneje vprašati šefa, kaj je treba narediti. Če pa bi šlo kaj narobe, bo že šef odgovarjal, saj je on naročil, kaj je treba narediti.

Kako se v takih trenutkih vodje najpogosteje odzovejo? Morda se razburijo in

podrejenemu očitajo, kako je nepri-
lagodljiv ali kar nesposoben:

»Kaj sprašuješ? Kot da še nikoli nisi naletel na podoben primer?! Začni že razmišljati s svojo glavo. Namesto da hodiš k meni, raje sam poišči rešitev.«

Morda takoj svetujejo ali zahtevajo:

»Ja, še enkrat pokliči vzdrževanje. Sam pa lahko v tem času delavce prerazporediš. Dva pošlji na ..., ostali pa naj se lotijo ... (navajanje konkretnih predlogov).«

Komuniciranje – nikoli končana zgodba

(nekaj misli ob rob ciklusu izobraževanj s področja komuniciranja)

Pravimo, da ni mogoče ne komunicirati. Komuniciramo z besedami, kretnjami, izražanjem čustev, občutkov, ... Vse naše dejanje je ena sama komunikacija. Komunikacija je večšina, umetnost, kot bi dejala naša vodja delavnic gospa Tatjana Zidar Gale, ki nam vse od leta 1999 odstira pomembne vsebine s področja komuniciranja. Tako smo v teh letih na delavnicah spoznavali teme, kot npr.: komunikacija – umetnost dialoga, ali kako razumeti sebe, razumeti druge; kako argumentirati, kako voditi dialog; kako komunicirati v skupini, s skupino; kako se pogovarjati s težavnimi sogovorniki; kako nenazadnje sporočati neprijetne novice; seznanili smo se z osnovami NLP in nazadnje smo spoznavali »skrivnosti« neverbalne komunikacije.

V vseh teh letih smo se veliko naučili, a tudi veliko pozabili. Naučili smo se uporabe izjave o sebi; o tem kako argumentiramo; kako pripraviti dobro predstavitev; kako biti trd s problemom in mehak z ljudmi, kako uporabljati čimmanj »ti« sporočil, ... Še vedno raje govorimo, kot aktivno poslušamo (to ta drugo je tudi bistveno težje). Vse prevečkrat smo nestrpni, nismo se pripravljani (sposobni) živeti v našega sogovornika, sledimo predvsem svojim interesom, namesto da bi poiskali, kar nam je skupnega. Še vedno nas rado zanese v stare, neprimerne vzorce

komuniciranja s pozicije položaja, večkrat nismo v stanju »iti na balkon« ...

Interno komuniciranje lahko v veliki meri doprinese k uspešnosti poslovanja podjetja, k oblikovanju želene organizacijske kulture. Lahko vpliva na klimo v organizaciji in nenazadnje je lahko dober način, ki prispeva k obvladovanju sprememb.

Vemo, da nam veliko stvari v internem komuniciranju še šepa, a imamo voljo in željo, da jih spremenimo, izboljšamo. Tako skupina, v kateri so Darko Ferlinc, Palmira Banko in Aleksandra Murks, pripravljata našo novo web stran, člani uredniškega odbora Aluminija se trudimo, da bi naš časopis postal zanimiv za čim širši krog bralcev, na intranetu poskušamo objavljati čimveč aktualnih informacij. V prenovljeni sanitarni bo postavljen infomat, s katerim bodo na voljo mnoge različne informacije tudi tistim zaposlenim, ki pri delu ne uporabljajo računalnika.

V naslednji številki časopisa bomo objavili anketo, s katero želimo preveriti, kako se je nov Aluminij »prijel« med bralci. Vsak predlog, pobuda, tudi kritika, ki jo boste posredovali, bo dobrodošla in nam bo vodilo, kako naš Aluminij narediti še bolj zanimiv, aktualen.

Lilijana Ditrih

Lahko pa se odloči za vprašanja:

»Kakšen problem pa imaš? Kako dolgo pa ga že imaš? Kdo pa je kriv? Zakaj ga še niste rešili?«

Kakšen občutek ali željo po pogovoru bo dobil njegov podrejeni? Vodja se je res odločil za vodenje pogovora z vprašanji. Žal pa so ta vprašanja kritična in usmerjena v preteklost. Imenujemo jih tudi problemska vprašanja. Kaj bi bilo učinkoviteje?

Coaching

Vodja si lahko pomaga s t.i. »coachingom«. Coaching je metoda, kako sogovorniku pomagati, da sam ugotovi, kaj želi in sam spozna, kako lahko cilj doseže. Lahko bi tudi rekli, da je coaching metoda učinkovitega postavljanja vprašanj. Vodja lahko izbira med vprašanji (imenujemo jih ciljna vprašanja – spodbujajo pozitivnost, usmerimo se v prihodnost):

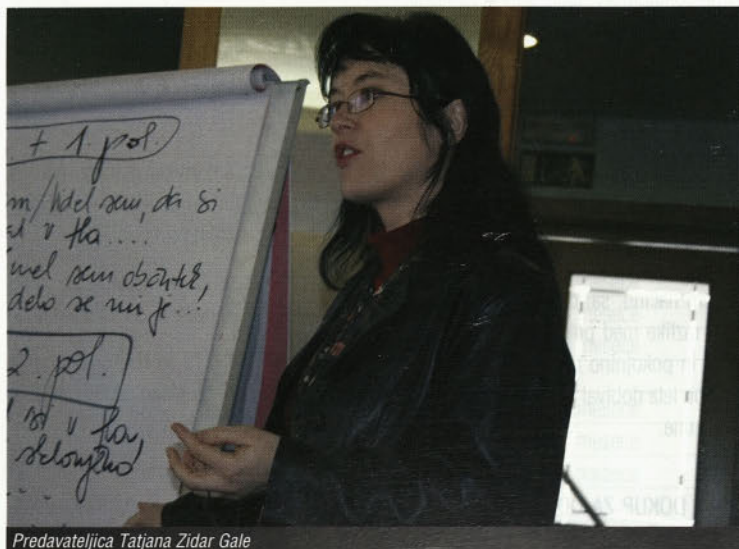
Kaj želiš?

Kakšne vire imate na voljo?

Ste že kdaj dosegli kaj podobnega (usmerimo se v pozitivne rezultate v preteklosti in jih preusmerimo v prihodnost)? Kako ste se lotili dela? Kaj od tistega bi lahko uporabili tudi sedaj?

Lahko pa se zgodi, da po vprašanju: »Kakšne vire imate na voljo«, podrejeni odgovori: »Če bi imel še ..., potem bi mogoče lahko ...«. Tu je treba postaviti okvire, znotraj katerih lahko dialog nadaljujemo: »Do konca leta/ obdobja imamo na razpolago ... Kakšne vire imaš v tej situaciji? Kakšen načrt lahko sledi?«

Ciljna vprašanja pa lahko vodja razdeli še na konkretna vprašanja, ki se dotaknejo detajlov, in splošna vprašanja, ki so usmerjena na predstavitev celotne slike. Ko torej vodja pogovor usmeri v prihodnost, mu bodo pomagala naslednja konkretna vprašanja: »Kaj natančno misliš s ...? Kaj natančno želiš, da ...? Kaj natančno narediš, ko ...?«. Splošna vprašanja pa so lahko naslednja: »Kaj ti bo to prineslo? Kaj je zate tu pomembno? Kako lahko to zlahka naredite/ narediš? Še kaj?«. Tako vodja podrejenemu pomaga, da se podrejeni začne zavedati, kaj v prihodnosti želi, kaj je zanj pomembno in kako konkretno si predstavlja, da to lahko doseže? Ko zaposleni sam pride do rešitve, bo tudi njegova motivacija, predvsem pa odgovornost za delo večja. Najmanjša pa bo gotovo v primeru, če bo šef sam poiskal rešitev in jo predlagal oziroma kar zahteval (manjša bo tudi v primeru, če bo vodja uporabil nepravilno kritiko).

Predavateljica Tatjana Zidar Gale

»KAJ ČE« okvir

Vodja pa ima še nekaj »trikov«, kako prelisičiti sogovornikove možgane, da začnejo misliti ustvarjalneje. Predvsem je treba odstraniti blokade, ki se pojavijo zaradi obremenitve, stresa ..., zato možgani ne morejo učinkovito poiskati najboljše rešitve. Sogovorniku je treba pomagati, da pride »iz lupine«, da dobi nov pogled in odkrije rešitev, o kateri prej ni razmišljal. Vodja lahko sogovornikovo razmišljanje postavi v t.i. okvir »KAJ ČE«. Lahko vpraša:

»Predpostavljajva, da je ta problem že rešen. Kako bi delo potekalo sedaj, ko že imamo rešitev? Na kakšen način bi delal? Si lahko predstavljaš? Kaj lahko opaziš?«

Ko sogovornik pove, lahko vodja nadaljuje: *»Aha, ti bi delal tako ... Kako boš torej to lahko dosegel/ uresničil? Kakšne vire potrebuješ?«* Ko si bo sogovornik natančno predstavljal, kako delo poteka, ko je težava odpravljena, bo lažje poiskal načine, kako to doseči. Največkrat pa ljudje niti ne vedo, kaj naj bi dosegli. Seveda potem ne morejo vedeti, kako naj bi do tja prišli.

Lahko se tudi zgodi, da podrejeni kljub prizadevanju vodje nadaljuje: *»Pa ne vem, kako naj bi delal. Ne poznam načinov ...«,* zato naj vodja vpraša: *»Če bi vedel, kaj bi to bilo?«* Morda podrejeni še vedno tarna, zato ga lahko vodja spodbudi: *»Izmisli si? Kaj bi to lahko bilo?«* Podrejeni lahko tudi odgovori: *»Saj se sploh ne zavedam, kaj je treba delati,«* zato lahko vodja pomaga: *»Česa se v tem trenutku ne zavedaš?«*

Morda bo podrejeni začel vzdihovati: *»Ja, če bi bil Miha danes v službi, bi šlo. On bi gotovo vedel, kaj je treba storiti?«* Vodja v takem trenutku lahko vpraša:

»Če bi bil Miha zdajle tule, kaj bi dejal? Kaj bi predlagal?« Tudi tu vodja s svojimi vprašanji pomaga sogovornikovi možganom, da obidejo blokade in začnejo misliti ustvarjalneje.

Vodja je tako s svojim podrejenim učinkovito prišel do rešitve. Lahko pa se zgodi, da podrejeni obljube ni držal. Kako naj vodja nadaljuje pogovor? Kaj naj reče? Lahko zaide na področje neučinkovite kritike:

»Nisi naredil ... Si obljubil Kako naj se zanesem nate? To kaže na tvojo neodgovornost?«

Tak pristop prav gotovo ne bo učinkovit. Veliko boljša bodo vprašanja:

Kaj ti to pove? (situacija kot povratna informacija)

Kaj sledi?

(To vprašanje je boljše kot vprašanje: *»Kaj nameravaš storiti?«* Posameznik naj bo tisti, ki odloča, ali bo šlo za dejanje ali pa bo on tisti, ki bo vplival na dejanje oziroma izbral kaj drugega.)

Je še kakšen drug način, da to zagotovo narediš?

S takimi pristopi bo vodja svojim zaposlenim prav gotovo pomagal do večje motivacije in sprejemanja odgovornosti. Predvsem pa jim bo pomagal, da se bodo začeli zavedati, kaj želijo in kako lahko to uresničijo.

Pri tem pa naj jih spremlja naslednja misel:

Če vedno počnemo, kar smo vedno počeli, bomo vedno dobili, kar vedno dobivamo. Če tega ne želimo, je čas, da to spremenimo.

Tatjana Zidar Gale

Navodila za boljše izkoriščanje informacijskih in telekomunikacijskih virov

Na zadnji predstavitvi, ki ga je imelo podjetje Sinfonika v veliki multimedijski dvorani, so predstavili dva programska paketa, s katerimi lahko učinkoviteje uporabljamo svoj telefonski aparat.

My Phone vsem uporabnikom prinaša vsaj tri prednosti s svojo učinkovitostjo in produktivnostjo:

- Dostop do različnih imenikov (skupinskega, osebnega ...) omogoča uporabnikom enostavnejše in hitrejše klicanje. Ponuja možnost poimenskega izbiranja za klicanje. Dostop do imenikov je možen preko glasovnega ali grafičnega uporabniškega vmesnika.

- Nomadski način omogoča uporabnikom uporabo katerega koli telefona (mobilnega ali domačega) za prenos govora, pri tem pa se predstavljajo s svojo službeno telefonsko številko. Za izhodne klice poskrbi Alcatelova telefonska centrala, ki vzpostavi telefonski klic med številko navedeno v nomadskem načinu in številko, ki jo kličemo.

- Za dohodni klic se uporabniku prikaže pojavno okno z informacijo o klicatelju. Klicateljev podatek je lahko shranjen v skupinskem imeniku ali v Outlook-ovem oz. Notes-ovem imeniku.

To je najprej Websoftphone in nam že dobro znana aplikacija 4980 Softphone, oba sta namenjena za lažje delo s telefonom ter sprejetimi in klicanimi klici. My Phone združuje učinkovitost in okretnost telefonije v povezavi z informacijskimi tehnologijami in omogoča preobrazbo vašega osebnega ali prenosnega računalnika v učinkovito komunikacijsko orodje v realnem času. In če si na kratko pogledamo oba paketa:

Websoftphone

To je lahki HTML odjemalec, ki ne zahteva nobene dodatne inštalacije na strani odjemalca. Deluje preko spletnega odjemalca in ponuja standardno funkcionalnost telefonskega aparata za končnega uporabnika.

4980 Softphone

Alcatel 4980 Softphone je glavni produkt programskega paketa My Phone. Ponuja možnost upravljanja telefonskih klicev, govorne pošte, govora preko IP in

vsebuje multimedijsko podporo. Narejen je za uporabo v Windows okolju in deluje v realnem času. V letu 2002 je bil produkt izbran za najboljšo telefonsko aplikacijo kot tudi VoIP produkt.

Lastnosti My Phone

Napredne telefonske funkcije, ki jih vsebuje My Phone:

Nomadski način za uporabo katerega koli telefonskega aparata za prenos govora, kadar smo na terenu.

Dostop do skupinskih in osebnih imenikov ter poimensko izbiranje in klicanje iz teh imenikov.

Učinkovito rokovanje z dohodnimi in odhodnimi klici ter upravljanje:

- klicev na čakanju, prevezovanje klicev, konferenčnih klicev;
- tipke za hitro klicanje, poimensko izbiranje in klicanje po imenu;
- identifikacija klicev.

Upravljanje več telefonskih naprav, vključno z multimedijsko in z brezžičnimi telefonskimi aparati.

Upravljanje osebnega planerja. Konfiguracija in upravljanje telefonskega aparata.

Vzajemno delovanje z Alcatelovim 46 x 5 glasovnim in fax sporočilnim sistemom in sporočilnim sistemom My Messaging.

Integracija z odjemalci elektronske pošte (Lotus Notes, Microsoft Exchange).

Komunikacijske aplikacije so resnično združene

Aplikacija My phone učinkovito sovpadajo z drugimi komunikacijskimi aplikacijami. Z aplikacijo My Messaging, ki je del programskih rešitev Unified Communication-a, lahko sprejemamo nova sporočila v poštni nabiralnik svoje elektronske pošte. Klicanje iz poštnega odjemalca lahko izvedemo direktno med prebiranjem elektronske pošte, in to zahvaljujoč aplikaciji My Phone. Prav tako lahko z aplikacijo My Assistant preusmerjamo svoje klice na druge telefonske številke in si nastavljamo pravila, komu in kdaj smo dosegljivi. My Assistant je aktiven tudi, kadar uporabljamo My Phone v nomadskem načinu.

Dušan Brglez

Udeleženci izobraževanja

Državno prvenstvo Skei v veleslalomu in smučarskih tekih

Tam, kjer se konča Gorenjska in tam, kjer se začne Primorska, je smučarski center Čerkno. Pod Blegošem se razprostirajo pobočja 1291 metrov visokega Črnega vrha, kjer domujejo smučišča, ki se ponašajo z idealno lego, dobro snežno statistiko (tudi umetno zasneževanje) in 60 hektarji urejenih smučišč, ki nudijo užitke smučarskim sladokuscem, pa tudi začetnikom.

Prav tukaj se je v soboto, 18. 2. 2006, odvijalo XII. tradicionalno državno

prvenstvo SKEI v veleslalomu in smučarskih tekih, na katerem je sodelovala tudi maloštevilna ekipa našega sindikata formirana na osnovi kvalifikacij na Rogli.

Na progi, kjer je zapadlo čez noč več kot pol metra snega, je bilo zelo težko zagotoviti enakovredne pogoje za okrog devetsto tekmovalcev, vendar so se naši smučarji - kljub visokim startnim številkam - proti pričakovanju uvrstili zelo dobro. Tokrat se tekmovanja ni udeležila nobena predstavnica nežnejšega spola.

Fantje so tekmovali v najštevilnejši kategoriji, ki je štela preko 580 tekmovalcev, in dosegli naslednja mesta:

Start. št.	ime	mesto
550	Slaček Blaž	22.
536	Belec Peter	38.
508	Skledar Dušan	49.
548	Lubej Davorin	55.
532	Krajnc Štefan	64.
522	Štumperger Zdravko	69.

Ekipna uvrstitev je bila nekoliko slabša, ker je veljal proporcionalni sistem točkovanja. Prvo uvrščeni je dobil 100 točk, stoti pa 1 točko, le-te pa so se za eno ekipo seštevale po vseh uvrščenih. Tako je

ekipa Gorenje iz Velenja, ki je štela 178 tekmovalcev (od tega pa 91 uvrščenih - dobitnikov točk), imela neprimerno več možnosti za ekipno zmago kot ekipa Talum, ki je štela 6 članov.

Glede na močno sneženje, ki je ves čas spremljalo tekmovalce, so morali organizatorji na vsakih dvajset do trideset tekmovalcev popravljati in utrjevati progo. To pa je tudi botrovalo precejšnjemu številu odstopov in slabšim rezultatom.

Ne glede na vse to, smo odnesli s sindikalnega smučarskega tekmovanja lepe vtise, pa tudi poškodbe nismo imeli v naši ekipi, kar je najpomembnejše.

Milan Fajt

Z D R A V J E

Vnetje dlesni - gingivitis

Je vaša dlesen morda otekla? Imate rdečo dlesen? Zakrvavi ob umivanju? Je občutljiva na dotik? Če je odgovor na katerokoli vprašanje pritrdilen, potem imate vneto dlesen (gingivitis). Poglavitni vzrok vnetja so bakterije v mehkih zobnih oblogah (zobni plak). Bakterije s svojim škodljivim delovanjem povzročajo vnetje, ki najprej prizadene dlesen. Minerali v slini v kombinaciji z zobnimi oblogami tvorijo zobni kamen. Zobni kamen se razširi tudi pod obzobno tkivo in skupaj s toksini draži dlesen. Razen bakterij lahko do vnetja dlesni privedejo še: virusi, glivice, sistemske bolezni, poškodbe...

Neopažen, ignoriran in nezdravljen gingivitis napreduje v naslednji stadij: vnetje obzobnih tkiv (parodontalna bolezen). Le-ta lahko (med drugim) povzroči izgubo zob.

KAJ LAHKO NAREDI ZOBOZDRAVNIK, SAMI PA NE MOREMO?

Odstrani zobni kamen, ki nam je zlezal globoko pod dlesen. Zgladi zobno površino, s tem zmanjša možnost nabiranja zobnih oblog. Vas opozori na pomanjkljivosti pri čiščenju vaših zob. Predlaga vam lahko razkužilne vode kot dopolnilo oziroma kot kemično podporo mehanskemu odstranjevanju mehkih zobnih oblog. Vodi vas in usmerja pri morebitnem nadaljnjem zdravljenju zob in obzobnih tkiv. Po potrebi vas napoti k specialistu parodontologu.

KAJ LAHKO NAREDIMO SAMI?

Veliko. Redno pravilno umivajmo zobe z MEHKO ŠČETKO. Med umivanjem ne pritiskamo preveč. Vendar to še zdaleč ni dovolj. Z običajnim čiščenjem z zobno ščetko očistimo samo tri od petih površin zoba. Torej je nujno odstraniti tudi plak s preostalih dveh površin (medzobni prostor). Ta plak lahko odstranimo samo z vsakodnevno uporabo ZOBNE NITKE in (ali) MEDZOBNE ŠČETKE. Morda še nasvet za uporabo medzobne ščetke: medzobni prostor učinkovito očisti samo ščetka, ki ga v celoti zapolni. Zato je priporočljivo izbrati ščetko največjega premera, ki jo lahko še brez težav in bolečin vstavimo v medzobni prostor. Za natančno čiščenje roba dlesni, ob vsakem zobu posebej, uporabljamo ČOPASTO ŠČETKO, ki ima le en snop vlaken. Enkrat dnevno uporabljamo ELEKTRIČNO ZOBNO ŠČETKO S TEHNOLOGIJO ZVOKA, ki s pomočjo le-tega učinkovito odstranjuje zobne obloge in preprečuje vnetje dlesni.

Medzobna nega je ključnega pomena za vzdrževanje ne samo ustnega, temveč tudi splošnega zdravja, kajti boleznijo zob in dlesni lahko oslabijo imunski sistem v tej meri, da lahko postanemo bolj dovzetni za možgansko kap, srčno kap, diabetes in mnoge druge bolezenske težave. O tem pa morda kaj več naslednjič.

Zgoraj napisani članek ne more nadomestiti obiska pri zobozdravniku, lahko pa vam pomaga pri razumevanju težav povezanih z vnetjem dlesni. In morda boste ugotovili, da lahko sami doma ogromno naredite za zdravo ustno votlino in svež dah. Za vse nadaljnje informacije se oglasite pri svojem zobozdravniku.

Gregor S. Kravos, dr. dent. med.

***Ali za delo,
ki ga izvajate,
uporabljate ustrezna orodja in stroje?***

Služba varstva pri delu